

TARSUS TARIMI VE HAYVANCILIK DESTEKLERİ REHBERİ

TARSUS Tarımı ve Hayvancılık Destekleri Rehberi çalışmasındaki açıklamalar ve tablolar, Tarsus Ticaret Borsası tarafından çeşitli kurum ve kuruluşların destekleri bir araya getirilerek TARSUS'lu girişimci ve çiftçilerimiz için yönlendirici mahiyette hazırlanmıştır. Güncellemeler, son mevcut desteklere göre derlenmiştir. Desteklerde, uygulamalarda, rakamlarda ve güncel verilerde farklılıklar veya eksiklikler olabilir ve bu sebepten dolayı oluşabilecek anlaşmazlıklarda TARSUS TİCARET BORSASI sorumluluk kabul etmez. İlgilendiğiniz destek programı hakkında daha net bilgi edinmek için lütfen ilgili kurumla iletişime geçiniz ve ilgili resmi platformları takip ediniz.

Yayın Serisi : 01 –EYLÜL, 2021

Hasan ŞANLI – Ziraat Mühendisi, Tarsus Ticaret Borsası Genel Sekreteri

Mustafa ATEŞ- Ziraat Mühendisi, Tarsus İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü

İçindekiler

HİBELER	4
Tarım ve Orman Bakanlığı Destekleri.....	4
Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi.....	4
Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi.....	7
Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesi	8
Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi	9
Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesi	10
Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesi.....	12
Hayvancılık Destekleri	13
Küçük Kapasiteli Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yem Desteği	20
Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Desteği.....	20
Lisanslı Depolarda Ürün Muhafazası için Kira Desteği	21
Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Fark Ödemesi Destekleri	22
Sertifikalı Tohum, Fidan Kullanımı ve Üretimi Destekleri.....	25
Organik Tarım Desteği, İyi Tarım Desteği, Biyolojik Ve Biyoteknik Mücadele Desteği	27
Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma Programı (ÇATAK).....	30
Patates Siğili Görülen Alanlar ve Güvenlik Kuşağında Alternatif Uygulama Desteği	31
Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmelerinin Desteklenmesi.....	31
Su Ürünleri ve Balıkçı Gemisi Destekleri	32
Tarımsal Danışmanlık Sistemine Katılım ve Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemine Kayıt Destekleri	34
Dijital Tarım Pazarı Platformu (DİTAP) Desteği	35
Tarım Sigortaları Destekleri	35
Araştırma-Geliştirme Desteği	37
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu IPARD Destekleri	41
101-1 Süt Üreten İşletmelere Yönelik Yatırım Programı	41
101-2 Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı	42
101-3 Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı	44
101-4 Yumurta Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı	45
103-1 Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı.....	47
103-2 Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı	48
103-3 Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı.....	50
103-4 Su Ürünlerinin İşlenmesi Ve Pazarlanması Programı	51
103-5 Meyve Ve Sebzelerin İşlenmesi Ve Pazarlanması Programı	52
302-1 Bitkisel Üretimin Çeşitlendirilmesi, Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi ve Paketlenmesi.....	54

302-2 Arıcılık Ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi Ve Paketlenmesi	55
302-3 Zanaatkarlık Ve Katma Değerli Ürünler	56
302-4 Kırsal Turizm Ve Rekreasyon Faaliyetleri	58
302-5 Su Ürünleri Yetiştiriciliği	59
302-6 Makine Parkları	61
302-7 Yenilenebilir Enerji Yatırımları	62
KOSGEB Destekleri	63
Girişimciliği Geliştirme Destek Programı	63
Belediye Destekleri	65
Belediye Tarımsal Desteği.....	65
KREDİ DESTEKLERİ	66
Tarımsal Üretime Yönelik Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredileri	66
Diğer Açıklamalar	68
Kredi Garanti Fonu (KGF).....	69
Kapsam ve Ayrıntılar.....	69
Ücret ve Komisyon.....	69
Başvuru koşulları	70
Orman Genel Müdürlüğü Özel Ağaçlandırma Desteklemeleri	70
Desteğin Amacı.....	70
Kimler Faydalanabilir?	70
Destek Esasları.....	70
Başvuru Yeri ve Zamanı	71
Destekle İlgili Diğer Açıklamalar	71
Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı ORKÖY Kredileri	71
Desteğin Amacı.....	71
Kimler Faydalanabilir?	71
Destek Kapsamı	71
Başvuru Yeri ve Zamanı	73
Destekle İlgili Diğer Açıklamalar	73
TARIMSAL TEŞVİKLER	73
Ticaret Bakanlığı Teşvikleri	73
Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları	73
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvikleri.....	74
Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Devlet Destekleri.....	74
Kaynakça:	77

HİBELER

Tarım ve Orman Bakanlığı Destekleri

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi

Bu destekleme kapsamında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak için, gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlarının desteklenmesi planlanmıştır.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için aile işletmeleri ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının ve sulama sistemlerinin güçlendirilmesi, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, kırsal toplumda yerel kalkınma kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlamak için yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Çiftçi kayıt sistemine veya Bakanlık tarafından oluşturulmuş diğer kayıt sistemlerine son başvuru tarihinden önce kayıtlı olan gerçek ve tüzel kişiler (şirketler, tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler ve bunların üst kurulları) bu desteğe başvurabilirler. Kırsal ekonomik altyapı yatırımlarında ve bireysel sulama sistemleri yatırımlarında genç ve kadın girişimciler önceliklendirilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Aşağıdaki tabloda yer alan kalemler, belirtilen limite kadar %50 oranında desteklenir:

Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırım Konuları	Hibeye Esas Proje Üst Limiti (TL)
Tarımsal, bitkisel, hayvansal ürünlerin, tıbbi ve aromatik bitkilerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, depolanması ve paketlenmesine yönelik yatırımlar (soğuk hava deposu ve çelik silo dahil)	Başvuruda bulunanların gerçek kişiler, tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler veya tüzel kişiler olması halinde hibeye esas proje tutarı; yatırım niteliği yeni tesis olan başvurularda 3.000.000 TL, yatırım niteliği tamamlama olan başvurularda 2.000.000 TL, yatırım niteliği kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon olan başvurularda 1.500.000 TL'dir.
Tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar (seracılık, mantarcılık, hayvan yetiştiriciliği ve kesim tesisleri)	
Bu destek kapsamında yer alan tarıma dayalı ekonomik yatırım konuları arasında bulunan tesislerin enerji ihtiyacı için jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya lisanssız elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgâr enerjisinden lisanssız elektrik üreten tesisler (sulama amaçlı yatırımlar için sulama kooperatifleri ve üst birlikleri uygundur)	
Su ürünleri yetiştiriciliği yapılmasına yönelik yatırımlar	
Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar	
Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımları	Hibeye Esas Proje Üst Limiti (TL)
Aile işletmeciliği faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri	500.000 TL
Arıcılık ve arı ürünlerine yönelik yatırımlar	

Bilişim sistemleri ve eğitimi	
El sanatları ve katma değerli ürünler	
İpekböceği yetiştiriciliği	
Su ürünleri yetiştiriciliği	
Tarımsal kooperatif ve birlikler için makine parkları	
Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yatırımları	

Tabloda detayları verilen yatırım konuları ile bireysel sulama sistemlerine yönelik yatırımlardan aşağıdaki nitelikte olanlar desteklenir:

- Yeni yatırımlar
- Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar
- Kapasite artırımı, modernizasyon ve/veya teknoloji yenilemesine yönelik yatırımlar

Not: Yatırımın konusuna göre izin verilen nitelikler ve iller değişmektedir. Detaylar için 2020/24 ve 2020/25 sayılı tebliğler incelenmelidir.

Desteklenen Maliyetler

- İnşaat işleri alım giderleri (Projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan giderleri kapsar)
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderleri (Proje bütünüün parçası olduğu takdirde)

Desteklenmeyen Maliyetler

- Canlı hayvan alımı
- Trafo satın alımları
- Yeni tesis konusu dışında jeneratör satın alımları
- Borçlanma giderleri ve faizler
- Kira giderleri
- Arazi, arsa, bina alım bedelleri
- Yakıt, su, elektrik ve aidat giderleri
- KDV de dahil iade alınan veya alınacak vergiler
- İkinci el mal alım giderleri
- Makine tamir ve parça alım giderleri

Başvuru Yeri ve Zamanı

Desteklenen kalemler, dönemden döneme ve ilden ilden değişmektedir. Belirtilen yatırım konularından tümü veya bir kısmı, illerin sektörel önceliklerine göre Bakanlıkça belirlenerek yayımlanacak başvuru ve güncel uygulama rehberi ile başvuru öncesinde ilan edilir ve hibe desteği kapsamında başvurular kabul edilir. Başvurular online olarak yapılır. Asıl kayıt ve bilgilendirme Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/24 ve 2020/25 sayılı tebliğler incelenmelidir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Hibeye esas proje tutarının %50'sine hibe yoluyla destek verilir. Diğer %50'si oranındaki tutarı başvuru sahipleri kendi temin etmekle yükümlüdür. Ödemeler satın alımdan sonra gerçekleştirilir.
- Proje bütçesi KDV (Katma Değer Vergisi) hariç hazırlanır.

- Hibe esas proje tutarı en az 250.000 TL olmalıdır. Kırsal ekonomik altyapı yatırımları için bu limit 20.000 TL'dir.
- Kiralanmış bir mülk üzerinde yapılacak yatırımlar uygun yatırımlardır. Kiralama süresinin yatırım için son ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en az beş yılı kapsamı gerekir. Tarımsal amaçlı kooperatiflerce yapılacak olan yatırım konularına ait başvuruların hiçbirinde kira süresi şartı aranmaz.
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi kapsamında, başka bir yatırım tesisinde ilk işleme yapılan mamul ürünün ikincil işlenmesine ve paketlenmesine yönelik yatırım teklifleri hibe desteği kapsamında değerlendirilmez. (Sert kabuklu meyveler hariç)
- Un, yem ve kütlü pamuk konularında yeni yatırım tesisi başvuruları kabul edilmez.
- Yatırım, mülkiyeti veya kullanım hakkı başvuru sahibine ait olmak üzere bitişik birden fazla parselde yer alabilir.
- Çelik silo, sera ve soğuk hava deposu yatırımları hariç yeni tesis ve tamamlama yatırımlarında inşaat gideri, hibe esas proje tutarının %80'inden, kapasite artırımına yönelik yatırımlarda %60'ından, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyona yönelik yatırımlarda ise %20'sinden fazla olamaz.
- Yenilenebilir enerji olarak jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgâr enerjisi kullanacak bütün yatırım konularında yenilenebilir enerji üretimi mevcut veya bu destek kapsamında kurulacak tesisin kurulu güç üzerinden hesaplanan yıllık enerji ihtiyacının en az %51'ini en fazla %110'unu karşılayacak şekilde projelendirilmesi halinde hibe desteğinden faydalandırılır.
- Yeni yatırım başvurularında hibe esas proje gideri sadece makine ve ekipman alım giderinden ibaret olamaz. Ancak tamamlama ile kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenilenmesine yönelik proje tekliflerinde hibe esas proje tutarının tamamı makine ve ekipman alım giderinden ibaret olabilir. (Kırsal ekonomik altyapı yatırımlarında, kapasite artırımında da giderler tamamen makineden ibaret olamaz)
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvan mezbahası konusunda teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon başvuruları dışındaki başvurular kabul edilmez.
- Tarımsal ürünlerin depolanması yatırımlarında sadece çelik silo ve soğuk hava deposu hibe kapsamında değerlendirilir.
- Niteliği yeni tesis olan başvurularda; kırsal alan, küçük ihtisas sanayi sitesi, ihtisas/karma/özel organize sanayi bölgesi ve tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgelerinde yapılması halinde başvurular öncelikli olarak değerlendirilir.

Genç Çiftçi Projelerinin Desteklenmesi

Bu program kapsamında, ülke çapında tarım-hayvancılık sektörünün devamı ve gelişimi için kırsal alanda faaliyet gösterecek 18-40 yaş arasındaki girişimci çiftçilerin desteklenmesi planlanmıştır.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması, genç çiftçilerin girişimciliğinin desteklenmesi, gelir düzeyinin yükseltilmesi, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması ve kırsalda genç nüfusun istihdamına katkı sağlayacak kırsal alandaki tarımsal üretime yönelik projelerin desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, 18-40 yaş arası, ücretli çalışan veya vergi mükellefi olmayan, 15 adet büyükbaş veya 50 adet küçükbaştan fazla hayvan sahibi olmayan veya 50 adetten fazla arılı kovan sahibi olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı çiftçiler yararlanabilir. Aynı zamanda destekten yararlanıcı için nüfusu 20.000 altı bir kırsal yerleşkede bulunması veya faaliyetini gerçekleştirmesi istenir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Aşağıda belirtilen kalemler KDV hariç olmak üzere 30.000 TL'ye kadar hibe olarak desteklenir:

a) Hayvansal üretime yönelik destekleme projeleri:

- 1) Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, tesis yapımı ve hayvan alımı
- 2) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, tesis yapımı ve hayvan alımı
- 3) Arı ve arı ürünleri yetiştiriciliği
- 4) Serbest sistem yumurta tavuğu yetiştiriciliği ve tesis yapımı
- 5) İpekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı

b) Bitkisel üretime yönelik destekleme projeleri:

- 1) Kapama meyve bahçesi tesisi
- 2) Fide, fidan, iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği
- 3) Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği
- 4) Kültür mantarı üretimi ve tesis yapımı
- 5) Çok yıllık yem bitkisi yetiştiriciliği

c) Yöresel ürünler ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik destekleme projeleri:

- 1) Çok yıllık tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi
- 2) Coğrafi işaretli, organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim

Desteklenen Maliyetler

- Makine, ekipman, donanım, malzeme, fide, fidan, tohum, misel, torf, yumurta, arılı kovan, canlı hayvan alımı ve yeni tesis giderleri desteklenen maliyetler arasındadır.
- Genç çiftçiler, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği proje konularına esas canlı hayvan alımlarını, protokol hükümlerince alım sözleşmesi kapsamında TİGEM'den gerçekleştirirler.

- Genç çiftçiler, arı yetiştiriciliği ve bal, arı sütü, ana arı, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi proje konularına esas gider kalemlerinin alımlarını, protokol hükümlerince ve alım sözleşmesi kapsamında TAB'dan gerçekleştirirler.

Desteklenmeyen Maliyetler

- Program kapsamında; hibe sözleşmesi onaylanmayan projelerle ilgili yapılan hiçbir harcama karşılanmaz, bu giderlerden dolayı Bakanlık herhangi bir sorumluluk ve yükümlülük üstlenmez.
- Bakanlık tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak gerçekleştirilmeyen ve belgelendirilemeyen satın alma giderlerine hibe desteği ödenmez.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Ön başvurular, Bakanlığın açıkladığı tarihler arasında www.gencciftci.tarim.gov.tr internet sitesi üzerinden yapılır. Kesin başvurular ise başvuranın kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine şahsen yapılır. Başvuru süresi, ilgili tebliğ yayınlandıktan sonra 25 gündür.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Hibe ödemesi talepleri yatırım gerçekleştirildikten sonra veya hibe sözleşmesi bitim tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde yapılır.
- Genç çiftçiler, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği proje konularına esas canlı hayvan alımlarını, protokol hükümlerince alım sözleşmesi kapsamında TİGEM'den gerçekleştirirler.
- Büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvan alımlarında uygun koşullar sağlandığında TİGEM'e ön ödeme yapılabilir.
- Hibe kapsamında yapılan alımlar en az iki yıl boyunca proje amacına uygun olarak mülkiyeti değişmeden projenin uygulandığı yerde kalacaktır.

Kırsal Kalkınmada Uzman Ellerin Desteklenmesi

Bu destek, yükseköğretim ve üniversite mezunlarının girişimciliğini desteklemeyi ve istihdama katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı, kırsal alanda tarım, hayvancılık, ormancılık, gıda ve su ürünleri eğitimi veren meslek yükseköğretim kurumlarından veya üniversitelerin bu bölümlerinden mezun genç nüfusun istihdamına katkı sağlamak; bahsi geçen bölümlerde girişimciliği destekleyerek bu faaliyetlerin uzman kişiler tarafından yapılmasını teşvik ederek tarımsal üretimi, verimi ve kaliteyi artırmaktır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten 2022-2024 yıllarında nüfusu 20.000'den az kırsal alanda yaşayan/yaşamayı taahhüt eden meslek yükseköğretim kurumları ile üniversitelerin tarım, hayvancılık, ormancılık, gıda ve su ürünleri eğitimi veren bölümlerinden mezun olanlar faydalanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Belirtilen proje konularına 100.000 TL'ye kadar hibe ödemesi yapılır:

- a) Hayvansal üretime yönelik projeler,
- b) Bitkisel üretime yönelik projeler,
- c) Su ürünleri üretimine yönelik projeler,

d) Yöresel ürünler ile tıbbi ve aromatik bitki üretimine yönelik projeler,

e) a,b,c,d bentlerinde belirtilen ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projeler.

Desteklenen Maliyetler

Bu desteğin uygulanmasına ilişkin açıklamalar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenecektir.

Desteklenmeyen Maliyetler

Bu desteğin uygulanmasına ilişkin açıklamalar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenecektir.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Bu desteğin uygulanmasına ilişkin açıklamalar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenecektir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Proje bütçesi katma değer vergisi (KDV) hariç hazırlanır.
- Bu destekten sadece bir kez yararlanılabilir. Aynı proje konusunda Bakanlığın diğer hibelerinden yararlanan kişiler bu destekten yararlanamaz.
- Bu desteğin uygulanmasına ilişkin diğer açıklamalar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenecektir.

Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi

Bu destek, tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama makine ve ekipmanının üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılmasını hedeflemektedir.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; tarımsal faaliyetler için geliştirilen modern basınçlı bireysel sulama sistemlerinin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılarak; daha kaliteli ve pazar isteklerine uygun üretim yapılmasını sağlamak ve kırsal alanda üreticilerin gelir düzeyinin yükseltilmesi için bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten; çiftçi kayıt sistemine kayıtlı gerçek kişiler, tarımsal şirketler, sulama kooperatifleri ve tarımsal kalkınma kooperatifleri faydalanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Bu destekte, hibe esas mal alım tutarının KDV hariç %50'sine hibe yoluyla destek verilir. Hibe esas mal alım tutarı 1.000.000 TL'yi geçemez. Başvuru bütçeleri KDV hariç hazırlanır. Desteklenen yatırımlar şunlardır:

- a) Tarla içi damla sulama sistemi kurulması,
- b) Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- c) Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- ç) Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması,
- d) Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması,
- e) Tamburlu sulama sistemi kurulması,

f) Güneş enerjili sulama sistemi kurulması.

Desteklenen Maliyetler

- Güneş paneli, pompa, filtre, kontrol ünitesi, ana ve yan dallara ait borular, bağlantı ekipmanı, vanalar, damlatıcı ve yağmurlama ekipmanı gibi ürünler
- Yerinde teslim ve montaj giderleri (mal alım bedeli içinde olacak şekilde mal alım faturası düzenlenmesi durumunda)

Desteklenmeyen Maliyetler

- Borç ödemeleri, faizler, KDV ve ÖTV de dahil iade alınan veya alınacak tüm vergiler
- Makine ve ekipman kira bedelleri
- Nakliye ve eğitim giderleri
- Bankacılık, eğitim ve denetim giderleri
- İkinci el mal alım giderleri

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Bakanlığın duyurduğu tarihlerde Tarım ve Orman İl Müdürlükleri tarafından alınır. Başvurular; 2021 yılı için 1 Mart tarihinden başlayarak otuz gün içerisinde diğer uygulama yıllarında ise 1 Ocak tarihinden başlayarak altmış gün içerisinde yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2021/7 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir. Destek, 2021-2025 yıllarını kapsar.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Gerçek kişiler ve şirketler kendilerine ait arazilerde veya (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen yatırımlarda en az üç yıl ve üzeri süreyle, (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen yatırım konularında en az beş yıl ve üzeri süreyle kiralama yaparak başvuru yapabilirler.
- Kooperatifler kendilerine ait arazilerde veya kamu arazilerinden on yıl ve üzeri kiralama yaparak başvuru yapabilirler.
- (a), (b), (c) ve (ç) bentlerindeki yatırımların altmış gün, (d), (e) ve (f) bentlerindeki yatırımların doksan gün içerisinde montajı tamamlanmalıdır.
- Su kaynağından sulama alanına iletim hattı, toplam maliyetin en fazla %20'si olabilir.
- Güneş enerjisi ile sulama sistemlerinde, güneş enerjisi sisteminin maliyeti toplam maliyetin en fazla %60'ı olabilir.
- Sadece güneş enerjisi sistemi içeren başvuran hibe desteği kapsamı dışındadır.
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince sağlanan Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi kapsamında bu yatırım için kredi kullanıldıysa bu desteğe aynı parsel için başvuru yapılamaz.

Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesi

Bu destek kapsamında hayvan kapasitesini ve verimini arttırmak amacıyla ilgili yatırım konularında çiftçiler yararlandırılır.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; damızlık düve yetiştiriciliği yapan büyükbaş hayvancılık işletmelerinin kurulması, ülkemizin ihtiyaç duyduğu damızlık gebe düvelerin yurt içinden karşılanması, et ve süt üretiminde verimlilik ile kalitenin artırılması ve sermayenin ülke içerisinde kalmasını sağlayacak yatırımların desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye, TÜRKVET sistemine en az üç yıl kayıtlı aktif sığır işletmesi olan gerçek ve tüzel kişiler ve damızlık düve yetiştiriciliği yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler desteğe başvurabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Tablodaki kalemler belirtilen oranda desteklenir. Hibeye esas yatırım konularına ait tutarların üst sınırı Bakanlıkça belirlenir ve il müdürlüklerine bildirilir. Bir işletme; kapasitesini 20 başa tamamlayacak şekilde desteklemeden yararlandırılır.

Destek Kalemi	Destekten Yararlanma Oranı
Yeni inşaat yapımı veya kapasite artırımı	%50
En az 1, en çok 20 baş düve alımı (manda dahil)	%40
Yem karma makinesi ve gübre sıyırıcı alımı	%50

Desteklenen Maliyetler

- Ahır, gübre çukuru, yem deposu, silaj çukuru gibi inşaatlar desteklenir.
- Kapasite artırımına konu, ahırın taşıyıcı unsurlarını etkileyen veya brüt inşaat alanını değiştiren işlemler, pencere alanlarının genişletilmesi, kapıya dönüştürülmesi, çatı yüksekliğinin artırılması, pencere ve kapılar gibi unsurların yerlerinin veya ölçülerinin değiştirilmesi gibi bina görünümüne etki eden unsurlar desteklenir.

Desteklenmeyen Maliyetler

- İdari binalar, bakıcı evleri, bekçi kulübesi, buzağı kulübesi, çatı aktarımı, arazi düzeltme ve çevre yapıları destekleme kapsamında değerlendirilmezler.
- İkinci el yem karma makinesi ve gübre sıyırıcısı.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Bu desteklemeden yararlanmak isteyen yatırımcılar her yıl Bakanlıkça belirlenen ve internet sayfasında duyurulan süre içinde yatırımı yapacağı yerdeki il/ilçe müdürlüğüne müracaat eder.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Destek, Kapasite artırımı/rehabilitasyon projesi inşaat, hayvan alımı ile makine ve alet ekipman alımı konularından en az birini kapsar.
- Ödemeler Banka aracılığıyla yapılır. Uygulama için bankaya destekleme tutarının %0,2'si oranında hizmet komisyonu ödenir.
- Bu destek kapsamındaki hibe desteklerinden kamu kurum ve kuruluşları ile bunların ortaklıkları yararlanamaz.
- Yatırımcılar, kredi veya vergi teşviklerinden yararlanabilirler.
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının aynı konudaki (hayvan alımı, ahır inşaatı yapımı veya tadilatı, yem karma makinesi ve gübre sıyırıcı hibesinden yararlanmış olanlar) faiz ve hibe desteği niteliğindeki desteklerinden faydalanan yatırımcılara hibe kullanılamaz.
- Karar kapsamında belirlenen yatırımların destekleneceği iller her yıl Bakanlıkça belirlenir.
- Destek kapsamında alınan düveler/mandalar, mücbir sebepler haricinde 2 yıl süre ile satılamaz.
- Düveler; düve yetiştirici merkezlerinden, hastalıktan arı işletmelerden, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, Tarım Kredi Kooperatifleri ve iştirakleri ile yetiştirici/üretici örgütlerinden temin edilir.
- Düve alımı desteği için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesi

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; mevcut büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık işletmelerinin altyapılarının geliştirilmesi, hayvansal üretimde verimlilik ile kalitenin artırılması ve modern hayvancılık işletmelerine dönüştürülmesi için yapılacak yatırımların desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten işletmesi en az 1 yıldır aktif olan, Tarım ve Orman Bakanlığı (Bakanlık) kayıt sistemlerine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi yetiştiriciler faydalanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Büyükbaş için en az 10 baş ve en fazla 50 baş anaç kapasiteli, küçükbaş için ise en az 100 baş ve en fazla 300 baş anaç kapasiteli yeni ahır/ağıl yapımı ve/veya kapasite artırımı/rehabilitasyonu, hayvan barınağı amaçlı çadır alımı ile makine alet ve ekipman alımları için hibe desteği verilir. Yatırım tutarı üst sınırı Bakanlık tarafından il müdürlüklerine bildirilir.

Yatırım Konusu	Destekleme Oranı
İnşaat (Yeni ahır/ağıl yapımı ve/veya kapasite artırımı/rehabilitasyonu)	%50
Çadır alımı (hayvan barınağı amaçlı)	%50
Makine, alet ve ekipman alımı	%50

Desteklenen Maliyetler

- İnşaat ve yapım giderleri
- Çadır
- Yem hazırlama makinesi, gübre sıyırıcısı sistemi, seyyar süt sağım makinesi, süt soğutma tankı, hayvan kaşıma ünitesi, otomatik suluk

Desteklenmeyen Maliyetler

İdari binalar, bakıcı evi, bekçi kulübesi, buzağı kulübesi, basit onarım, arazi düzeltme, istinat duvarı ve çevre yapıları destekleme kapsamında değerlendirilmez. İnşaat yapım işleri, hayvan barınağı amaçlı çadır alımı ile makine, alet ve ekipman alımı yatırımlarında kullanılacak her türlü malzeme/ekipman yeni olmalıdır ve ikinci el malzeme/ekipman kullanılmayacaktır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Hayvancılık Genel Müdürlüğüne hazırlanacak uygulama rehberinin internet sitesinde yayımlanmasının ardından otuz günü geçmemek üzere belirlenecek tarihler arasında alınır. 2021 yılı için başvurular 1-30 Temmuz tarihlerinde kabul edilmektedir. Başvurular Tarım ve Orman İl Müdürlüklerine yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuruları onaylanan gerçek veya tüzel kişi yatırımcılar, yatırım konularının her birinden birlikte ya da ayrı olarak bir defa yararlanabilir.
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının aynı destek konularından daha önce yararlanan veya yararlanacak olan yatırımcılar, bu destek için müracaat edemez.
- Ödemeler, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aracılığıyla yapılır.
- Onaylanan proje tutarının, belirlenen üst sınırını aşan kısmı, aynı/nakdi katkı olarak yatırımcı tarafından karşılanır.

- Çağrı dönemlerinde Hayvancılık Genel Müdürlüğü (HAYGEM) internet sitesinden uygulama rehberi yayınlanmaktadır.
- Ayrıntılı bilgi için 2021/21 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Hayvancılık Destekleri

Farklı hayvancılık alanları bu program kapsamında desteklenir.

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı; ülkemiz hayvancılığının geliştirilmesi, sağlıklı üretimin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması, yerli hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi, kayıt sistemlerinin güncel tutulması, hayvancılık politikalarının etkinliğinin artırılması ve hayvan hastalıklarıyla mücadele için yetiştiricilerin desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Her destek konusu ayrı tablolarda gruplanmıştır ve uygun faydalanıcılar ilgili destek başlığı altında belirtilmiştir.

Yatırım Konuları, Oranları ve İlgili Açıklamaları

Arıcılık Destekleri

Destek Konusu	Destek Miktarı	Kimler Yararlanabilir?	Diğer Açıklamalar
Arılı Kovan*	15 TL/kovan	Bakanlıktan izin almış ana arı üreticilerinden, Bakanlıkça belirlenen sayıda damızlık ana arı veya ana arı alıp kullanan üreticiler.	Desteklemeden faydalanacak arıcının, Arıcılık Kayıt Sistemine kayıtlı olması zorunludur. Arıcılar, il/ilçe müdürlüklerine veya üyesi oldukları yetiştirici/üretici örgütüne başvurur.
Ana Arı	15 TL/adet		
Damızlık Ana Arı	80 TL/adet	En fazla 1000 adet arılı kovanı olanlar yararlanabilir.	
Bombus arısı	60 TL/Koloni	Doğal polinasyonu sağlamak amacıyla Bakanlık Örtüaltı Kayıt Sistemine kayıtlı seralarda bombus arısı kullanan yetiştiriciler.	Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ (makine, alet desteği ayrı tebliğe tabidir) incelenmelidir.
Arı Gen Koruma	40 TL/Kovan	Hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlıkça uygulanan proje kapsamındaki yetiştiriciler.	
Makine, alet, ekipman ve arıcı barakası	Maliyetin %50'si	50 ve üzeri arılı kovan varlığına sahip üreticiler. Destek üst limiti Bakanlıkça belirlenir. Ayrıntılı bilgi için 2020/36 sayılı tebliğ incelenmelidir.	

Arıcılık sektörünü korumak ve geliştirmek amacıyla kovan veya koloni başına destek uygulanır.

*Organik arıcılık desteği kapsamında 10 TL/kovan destek verilir; ayrıntılı bilgi için 2020/42 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Ödemeler ana arı başına yapılır. Damızlık ana arı desteğinden işletmedeki aktif kovan sayısının en fazla %5'i kadarı için yararlandırılır. Bu sayı ise toplamda yirmi adedi geçemez.

Buzağı/Malak/Manda Desteği

Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçiler, programlı aşları tamamlanmak kaydıyla tablodaki hayvan desteklerinden belirtilen miktarlarda faydalandırılır.

Destek Konusu	Destek Miktarı (TL/baş)	Diğer Açıklamalar
4 ay ve üzeri yaşta buzağı	370	Yetiştiriciler, desteğini hangi yetiştirici örgütü üzerinden almak istiyorsa, almak istediği örgütü üzerinden, kooperatifler aracılığıyla desteğini almak isteyenler bölge veya il üst birlikleri üzerinden, soy kütüğüne kayıtlı destek alacaklar yetiştirici il birlikleri üzerinden, üye olmayanlar ise doğrudan il/ilçe müdürlüklerine başvurur.
İzinli tohumlama veya suni tohumlama buzağıları	600	
Soy kütüğüne kayıtlı buzağılar	İlave 175	
Döl kontrollü tohumlama buzağıları	İlave 50	
Dişi manda	250	
Soy kütüğüne kayıtlı dişi manda	İlave 200	
Aşları tamamlanmış 4 ay üzeri malak	250	Buzağı desteklemesi şartlarını karşılayan buzağı başına ödeme birim miktarlarının 1-20 başa kadar tamamı, 21-100 başa kadar %75'i, 101-500 baş için %50'si ödenir. Başvurular, birinci dönem için 31/12/2020 tarihine kadar, ikinci dönem için ise tarihler türe göre değişiklik göstermektedir. Birinci dönemde başvurusu olan yetiştiriciler, ikinci dönemde tekrar başvuru yapamaz. İlave destekler tek başına verilemez. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.
Soy kütüğüne kayıtlı malak	İlave 200	
Suni tohumlamadan doğan malak	İlave 250	

Kesim Desteği

Bu program, Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı, yurt içinde doğmuş ve besi süresini tamamlamış erkek sığırlarını (manda dahil), mevzuatına uygun kesimhanelerde kestiren yetiştiricileri destekler.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Besilik erkek sığırların kesimhanede kesimi (1-200 baş için)	250 TL/Baş	TÜRKVET'e kayıtlı, yurtiçinde doğmuş ve en az 12 aylık yaş tamamlamış erkek sığırlar(manda dâhil) desteklenir. Minimum karkas ağırlığı türlere göre farklılık göstermektedir. Bir yetiştirici en fazla 200 baş (200 dâhil) sığırı için destekten yararlandırılır. Mecburi kesime sevk edilmiş erkek sığırlar ile kesim sonrası muayenesinde karkasın imhasına karar verilen erkek sığırlar için destekleme ödemesi yapılmaz.
		Başvurular et üretici birliklerine veya il/ilçe müdürlüklerine yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.

Anaç Koyun ve Keçi Desteği

Damızlık koyun-keçi yetiştiriciliği yapan, damızlık koyun-keçi yetiştiricileri birliklerine üye, hayvanları Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı yetiştiriciler bu destekten yararlanabilir.

Destek Konusu	Destek Miktarı
Anaç koyun	30 TL/baş
Anaç keçi	35 TL/baş
Anaç tiftik keçisi	İlave 20 TL/baş
Göçer yetiştiricilerin anaç koyun/keçisi	İlave 2 TL/baş

-
-
- Desteklemeden yararlanacak hayvanların yaşları 15-120 ay arasında olmalıdır.
- Bir önceki yılın anaç desteğini alan ve destekleme yılında anaç sayısını arttıran işletmelerde, bir önceki destek yılındaki kuzu ve oğlakların, destekleme yılında anaç vasfına ulaşanlarına ilave olarak hayvan başına 100 TL ilave sürü büyütme ve yenileme desteği ödemesi yapılır.
- Yetiştiriciler, üyesi oldukları damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliğine dilekçe ile başvurur. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Küçükbaş Soy Kütüğü Desteği

- Damızlık koyun-keçi yetiştiriciliği yapan ve ıslah programına dahil olan, damızlık koyun ve keçi yetiştiricileri birliklerine üye, hayvanları Küçükbaş Soy Kütüğü ve Ön Soy Kütüğü Bilgi Sistemi (SOYBİS) ve TÜRKVET sistemine kayıtlı yetiştiriciler ve bu hayvanları satın alan çiftçiler desteklenir.
- En az 50 baş koyun/keçisi bulunan yetiştiricilere, ıslah yapacağı ırktan olmak şartıyla, 50 baş koyun/keçi için bir baş koç/teke olmak üzere en fazla 5 baş için destekleme ödenir.
- Yetiştiriciler, üyesi oldukları damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliğine dilekçe ile başvurur. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Destek Konusu	Destek Miktarı
Kayıtlı yetiştiricilerin koyun ve keçileri	100 TL/Baş
Soy kütüğü işletmelerinde yetiştirilen koç-tekeleri alan yetiştiriciler	500 TL/Baş

Tiftik Keçisi Yetiştiriciliğinin ve Tiftik Üretiminin Desteklenmesi

Ürettiği tiftiği, Tiftikbirlik, Tiftikbirlik'e bağlı kooperatifler veya damızlık koyun ve keçi yetiştiricileri birliklerine satan ve TKS veri tabanına kaydettiren üreticilere, kilogram başına destekleme ödemesi yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Destek Konusu	Destek Miktarı
Oğlak Tiftiği	30 TL/kg
Anamal Tiftiği	28 TL/kg
Tali Tiftiği	20 TL/kg
Sözleşmeli Üretim	10 TL/kg

Yem Bitkileri Üretim Desteği

Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre yem bitkileri desteğinde, uygun görölen havzalarda ve Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı arazileri üzerinde kaba yem üretmek amacıyla çok yıllık ve tek yıllık yem bitkileri ekiliş yapan üreticilere ürünü hasat etmeleri kaydıyla dekar başına tabloda belirlenen miktarlarda ödeme yapılır. Bitki detayları 2020/31 sayılı tebliğde belirtilmiştir.

Yem Bitkileri Üretim Desteği	TL/da/Yıl	Diğer Açıklamalar
Korunga (Sulu/Kuru)	90	Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtlı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2020 yılında ekilen yem bezelyesi, fiğ, macar fiğı, burçak ve mürdümük için yem bitkisi desteğine ilave %50 destek ödenir. Değerlendirilecek toplam ekiliş alanı en az 10 dekaradır. Aynı yıl içerisinde aynı parselde tek yıllık yem bitkisi ekilip, hasattan sonra çok yıllık yem bitkisi ekildiği ve hasat edildiği takdirde, her iki ekiliş de destekleme ödemelerinden faydalandırılır.
Tek Yıllık Yem Bitkileri (Sulu/Kuru)	60	
Silajlık Ekilişler (Sulu)	100	
Yapay Çayır Mera	150	
Çok Yıllık Yem Bitkileri (Sulu)	90	
Kuru Ekilişler	40	

Hayvan Hastalığı Tazminatı Destekleri

Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği ile belirlenmiş tazminatlı hastalıkların tespit edilmesi sonucu, Resmi Veteriner Hekim veya Bakanlıkça yetki verilen veteriner hekim gözetiminde mecburi kesime tâbi tutulan veya itlaf edilen hayvanlar, kesimhanelerde tespit edilen tazminatlı hastalık nedeniyle imha edilen hayvanlar ile ihbarı mecburî bir hastalığa karşı koruma sağlamak amacıyla, Resmi Veteriner Hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile Bakanlıkça yetki verilen veteriner hekim tarafından yapılan aşı ve serum uygulaması nedeniyle öldüğü Resmi Veteriner Hekim raporu ile tespit edilen hayvanların bedelleri hayvan sahiplerine hayvan hastalığı tazminatı desteği olarak verilir. Tazminat verilecek hastalık tespit edilmesi durumunda hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin imhası, ilgili hastalığın korunma ve mücadele yönetmelikleri doğrultusunda gerçekleştirilir ve masrafları tazminat olarak ödenir.

Ruam, sığır tüberkülozu, sığır brusellozu, koyun ve keçi brusellozu, sığır vebası, Afrika at vebası, tavuk vebası, kuduz, sığırların nodüler ekzantemi, şap, scrapie ve sığırların süngerimsi beyin (BSE) hastalıkları sonucunda hayvanların kıymet takdirleri Bakanlığın belirlediği esaslar dâhilinde yapılarak şarta tabi kesimleri ya da itlafı gerçekleştirilir. Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği ile Bakanlığın belirlediği esaslar dâhilinde Kıymet Takdir Komisyon Kararı tanzim edilir ve il/ilçe müdürlüğünde muhafaza edilir.

Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği kapsamında hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin bedelleri ile bunların imha, nakliye ve dezenfeksiyon masraflarının tamamı, yerel kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen miktarlar üzerinden, hayvan sahiplerine hayvan hastalığı tazminatı desteği olarak verilir.

Not: Resmi kuruluşlara ve belediyelere ait hayvanlar için, sahipleri tarafından hasta oldukları Bakanlıkça belirlenen belgeler bulunmaksızın sevk olunan veya resmi veteriner hekime muayene ettirilmeden ölen hayvanlar için, ihbarı zorunlu hastalıklara karşı yapılan aşı, serum, ilaç uygulamaları nedeniyle oluşan verim kayıpları için ve ihbarı zorunlu hastalık çıkışının Bakanlık tarafından açıklanması ve aşılama, ilaçlama veya test uygulanmasına karar verildiği halde, hayvanlarına bu uygulamaları yaptırmayan hayvan sahiplerine tazminat ödenmez. Yukarıdaki sayılan hallerde, hayvanların sarf ve tüketimi mümkün olan et, deri ve diğer kısımlarının bedeli hak ettiği tazminattan düşölür.

Aşı ve Küpe Destekleri

Hayvan hastalıkları ile mücadele çerçevesinde, Bakanlıkça belirlenen programlı aşılama ve küpe uygulamaları için uygulayıcılara (işletme sorumlusuyla irtibatlandırılmak kaydıyla) tabloda belirtilen birim miktarlarda ödeme yapılır.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Büyükbaş Aşı Uygulama	1,50 TL/Baş	Aşılama resmi veteriner hekim ve veteriner sağlık teknikeri tarafından gerçekleştirilir. Başvuruyu uygulayıcılar yapar. Küpe desteğinden, veteriner hekimler ile yetiştirici örgütleri yararlanabilir. Kamuda görevli olanlar ve işletmelerde sözleşmeli olanlar desteklerden yararlanamaz.
Küçükbaş Aşı Uygulama	1 TL/Baş	
Büyükbaş Küpe Uygulama	1,50 TL/Baş	
Küçükbaş Küpe Uygulama	1 TL/Baş	

Atık Desteği

Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için hayvan sahiplerine, tabloda belirtilen miktarda atık desteği ödemesi yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Büyükbaş hayvan atıkları (aşılama sonrası)	1000 TL/Baş	Bakanlıkça belirlenen ve resmi veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından yapılan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için yapılır. Atık yapan hayvanların tanımlanarak kayıt altına alınmış ve aşı uygulanan işletmede kayıtlı olması ile aşılanmanın üzerinden 72 saat geçmemesi ve atığın resmi veteriner hekim tarafından görülmesi gerekir.
Küçükbaş hayvan atıkları (aşılama sonrası)	150 TL/Baş	

Hastalıktan Ari İşletme Desteği

Sağlık sertifikasına sahip olan sığırcılık işletmelerinde bulunan damızlık boğalar dışındaki, altı ay yaşın üzerindeki erkek hayvanlar hariç, tüm sığırlar için hayvan sahiplerine tabloda belirtilen miktarlarda ödeme yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Hastalıktan ari işletme	450 TL/Baş	Ari sığır başına ödeme birim miktarları 500 başa kadar tam, 501 baş ve üzeri için %50'sine karşılık gelen tutardır. Onaylı Süt Çiftliği Sertifikasına sahip olan işletmelerdeki ari işletme desteği alan tüm sığırlar için ilave olarak hayvan başına yanda belirtilen miktarda ödeme yapılır.
Onaylı süt çiftliği	100 TL/Baş (ilave)	

Hayvan Gen Kaynakları Desteği

Hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlıkça uygulanan proje kapsamındaki çiftçi kayıt sistemine kayıtlı yetiştiricilere, koruma ve geliştirme sürüleri için büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda farklı olmak üzere hayvan başına ödeme yapılır.

Yerinde koruma desteklemesinden yararlanacak yetiştirici, koruma yerinde ikamet eder ve destek aldığı türün farklı ırklarını bir arada yetiştiremez.

Yetiştiriciler arasından, çocuklarından en az birisi yanında olan, yetiştiricilik dışında bir işle uğraşmayan, tarımsal eğitim görmüş, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğini bir arada yapmayanlar tercih edilir.

Başvurmak isteyenler, bu destekle ilgili tebliğin (2020/32) yayımından itibaren il/ilçe müdürlüklerine başvurur.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar	
Büyükbaş hayvan koruma	600 TL/Baş	Bu destekten yararlandırılan sığırlar(manda dâhil) için "Hayvan Destekleri" başlığındaki 4 ay ve üzeri buzağı/malak, soy kütüğü ve döl kontrolü ödemeleri yapılmaz. Bu destekten yararlandırılan koyun-keçiler için hayvan başına damızlık anaç koyun-keçi desteği ödemesi yapılmaz.	
Küçükbaş hayvan koruma	90 TL/Baş		
Sığır pedigriili koruma (en az 10 hayvan)	800 TL/Baş		
Arı koruma	40 TL/Kovan		
Islah programındaki; koyun/keçi ve yavrularına halk elinde islah desteği	Elit sürüde		70 TL/Baş
	Taban sürüde		40 TL/Baş
Halk elinde manda islahı (anaç manda)	850 TL/Baş		
Damızlığa ayrılan manda (düve ve tosun)	200 TL/Baş		
Damızlık erkek materyal (koç ve teke)	200 TL/Baş		

Not: Bu destek kapsamındaki arı koruma desteği "Arıcılık Destekleri" başlığı altında da belirtilmiştir.

Dönem içerisinde Mersin İl'inde ve TARSUS ilçesinde desteklenecek Hayvan Gen Kaynakları Desteği bulunmamaktadır.

İrk	Toplam Desteklenecek Hayvan Sayısı (Baş)
Yerli Kara Sığırı	
Yerli Kara Sığırı (Pedigriili Koruma Desteği)	
Dağlıç Koyunu	
Akkaraman Koyunu	
Orta Anadolu Merinosu Koyunu	

Çoban (Sürü Yöneticisi) İstihdam Desteği

Çoban istihdam desteği, 100 ve üzeri anaç küçükbaş (koyun-keçi) hayvan varlığına sahip işletmelere veya çobanlara ödenir. Başvurular çobanlarca il/ilçe müdürlüklerine yapılır.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Sürü yöneticisi	5.000 TL/İşletme	İşletmede çoban çalışıyor olmalıdır. Mahalle sürülerini ortak otlatan çobanlar da yararlanabilir. Bu çobanların otlattığı sürüler en az iki

istihdamı desteği	<p>işletmeden oluřmalđ ve her bir işletmede en fazla doksan dokuz baş olmak üzere; toplamda en az yüz baş ve üzeri anaç küçükbaş hayvan varlığı bulunmalıdır.</p> <p>Çobana ait SGK primleri kesintisiz olarak en az 5 ay süre ile yatırılmış olmalıdır.</p> <p>SGK primlerini 30 gün üzerinden tam zamanlı olarak yatırmayanlar, işletmede istihdam edilen ancak fiilen çobanlık yapmayanlar, muhtarlar, devlet memurları, emekliler ve 18 yaşından küçükler çoban olarak destekleme kapsamında değerlendirilmezler.</p> <p>Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.</p>
-------------------	---

Çiğ Süt Desteği

Üretmiş olduğu çiğ sütü Gıda işletmelerinin Kayıt ve Onay işlemlerine Dair Yönetmelik kapsamındaki süt işleme tesislerine satan, hayvancılık örgütlerinden birine üye olan üreticilere birim fiyatlar üzerinden ödeme yapılır. Çiğ süt destekleme çalışma takvimi HAYGEM'ce (Hayvancılık Genel Müdürlüğü) belirlenir.

Destek Konusu	Destek Miktarı	Diğer Açıklamalar
Çiğ Süt Desteklemesi	Dönemlere göre Bakanlık tarafından belirlenir	<p>Soğutulmuş veya gıda mevzuatına uygun olarak pazarlanmış inek sütüne, üretici örgütleri üzerinden pazarlanan soğutulmuş inek sütüne, manda, koyun ve keçi sütüne farklı olmak üzere Bakanlığın belirleyeceği dönemler ve birim fiyatlar üzerinden ödenir. Destek, yetiştiricilerin hesabına ödenir.</p> <p>Et ve Süt Kurumu ile yapılan sözleşme çerçevesinde süt ürününe çevrilen ürün de desteklenir. Desteklemede 1 kg süt ürünü eşdeğeri süt miktarı esas alınır.</p> <p>Hastalıktan arı işletme belgeli süt üreten işletmeler, ürettikleri çiğ sütü Bakanlık Süt Kayıt Sistemine (BSKS) kayıtlı yerel perakendecilere veya yine aynı sisteme kayıtlı süt dolum tesislerine fatura karşılığında satmaları şartıyla destekten yararlanır.</p> <p>Çiğ sütü Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) platformundan doğrudan veya üyesi olduğu örgüt üzerinden satan üreticilere ilave destekleme ödemesi yapılır.</p> <p>Desteklemeden yararlanmak isteyen üreticiler BSKS'ye veri girişi için yetkilendirilmış bir yetiştirici/üretici örgütüne üye ise bu yetiştirici/üretici örgütüne, BSKS'ye veri girişi yetkisi bulunmayan bir yetiştirici/üretici örgütüne üye ise örgüt aracılığı ile il/ilçe müdürlüklerine başvururlar.</p>

		<p>Çiğ süt desteklemesinden yararlanacakların işletmesi ve sütün elde edildiği hayvanlar TÜRKVET'e kayıtlı olmalıdır.</p> <p>Uygulama esasları Hayvancılık Genel Müdürlüğü (HAYGEM) tarafından belirlenir. Ayrıntılı bilgi için 2021/22 sayılı tebliğ incelenebilir.</p>
İslah Amaçlı Süt İçerik Analizi	150 TL/baş'a kadar	<p>İşletme en az süt analizi yapılmış on baş saf veya kombine ırk ineğe sahip olmalıdır.</p> <p>Damızlık sığır yetiştiricileri birlikleri üzerinden buzağı desteklemesine başvuranlar bu destek için de başvurmuş sayılırlar.</p> <p>Başvurular, HAYGEM tarafından 2021 Mart ayında İcmal-1 listesi yayımlandıktan sonra il/ilçe müdürlüklerine yapılır. Ayrıntılı bilgi için 2020/32 sayılı tebliğ incelenmelidir.</p>

Küçük Kapasiteli Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yem Desteği

Desteğin Amacı

Bu destek, Covid-19 Salgını nedeniyle yem tedarikinde zorluk yaşayan küçük kapasiteli hayvancılık işletmelerine; yem maliyetlerindeki artıştan olumsuz etkilenmelerini önleyerek üretimde sürekliliğin sağlanması ve fiyat istikrarının korunmasıdır. Bir defaya mahsus yapılan bir destektir.

Kimler Faydalanabilir?

Tarım ve Orman Bakanlığı kayıt sistemlerine kayıtlı işletmelerden; manda dâhil 20 başa kadar (20 dâhil) anaç sığıru ve/veya besili erkek sığıru olan işletmeler veya 50 başa kadar (50 dâhil) anaç küçükbaş hayvanı olan yetiştiriciler faydalanabilir.

Destek Miktarı

Büyükbaş için hayvan başına 65 TL, küçükbaş için ise hayvan başına 6,5 TL destekleme ödemesi yapılır. Ödemeler T.C. Ziraat Bankası A.Ş. tarafından Bakanlık talimatıyla yapılacaktır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Destekler Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilmektedir. 11.07.2020 tarihinden itibaren destek yürürlüğe girmiştir.

Mazot, Gübre ve Toprak Analizi Desteği

Çiftçilere, tarımsal faaliyette bulunulan ÇKS'de kayıtlı tarım arazisi büyüklüğü dikkate alınarak mazot, gübre ve toprak analizi desteği ödemesi verilir.

Desteğe Konu Ürünler	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam Destek (TL/da)
Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Tritikale	19	16	35
Çeltik, Kütlü Pamuk	62	8	70

Nohut, Kuru Fasulye, Mercimek	22	8	30
Patates	27	8	35
Yağlık Ayçiçeği, Soya	26	8	34
Dane Mısır	25	8	33
Kuru Soğan, Kanola, Aspir, Yem Bitkileri	17	8	25
Zeytin	15	8	23
Diğer Ürünler	15	8	23
Nadas	8	-	8

- Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamındaki ürünler için belirlenen havzalar dışında kalan ürünlere mazot ve gübre desteği ödemesi yapılmaz.
- Tabloda bulunmayan diğer ürünler, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen bir ürün ise “Diğer Ürünler” kısmında belirtilen miktar kadar desteklenir.
- Tarım arazisi aynı üretim yılında birden fazla çiftçi tarafından kullanılırsa, destekleme ilk kullanan çiftçiye ödenir.
- Bir üretim yılında aynı arazi üzerinde birden fazla üretim yapılması durumunda, sadece bir üretim için ödeme yapılır. Hangi üretimin destek tutarı toplamı fazla ise o üretim dikkate alınır.
- Toprak analiz desteği, en az 50 dekar arazide, her 50 dekar başına 40 TL olarak ödenir. Bir üretim sezonu içerisinde aynı parsel için bir defa toprak analizi desteği ödenir.
- Gübre desteğinden yararlanmak için toprak analizi zorunluluğu kaldırılmıştır.
- 2020 üretim yılında ÇKS’ye (Çiftçi Kayıt Sistemi) kayıt yaptıran çiftçiler herhangi bir başvuruya gerek kalmaksızın mazot ve gübre desteğine başvurmuş kabul edilir.
- Toprak Analizi desteği için 2020 yılı sonuna kadar belgeler teslim edilmelidir.
- Katı Organik-Organomineral Gübre Desteği kapsamında dekara 20 TL destekleme ödemesi yapılır.

Lisanslı Depolarda Ürün Muhafazası için Kira Desteği

Desteğin Amacı

Bu destek, üreticilerin sağlıklı ve sigortalı depo imkanına kavuşmasını, ürünlerini fiyatların düşük olduğu hasat dönemlerinde ellerinden çıkarmak zorunda kalmamasını, piyasada arz ve talep dengesi ile fiyat istikrarının sağlanmasını, tarıma dayalı ticaret ve sanayi sektöründeki işletmelerin ihtiyaç duydukları ürünler için depo inşa etmeksizin talep edilen miktar, tür ve kalitedeki ürüne istenen zamanda kolaylıkla ve güvenilir bir şekilde ulaşabilmelerini amaçlar.

Kimler Faydalanabilir?

Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TÜKAS) ve Çiftçi Kayıt Sistemi’ne (ÇKS) kayıtlı üretici ve üretici örgütleri bu destekten faydalanabilir.

Desteklenen Ürünler ve Oranları

Lisanslı depoculuk destekleme ödemeleri TÜKAS/ÇKS'ye kayıtlı üreticiler ve üretici örgütlerine aşağıdaki tabloda belirtilen miktarlarda yapılır.

Ürün	Kira Ücreti (TL/Ton/Ay)	Nakliye Ücreti (TL/Ton)	Desteklemeye Tabi Nakliye Üst Sınırı (Ton)	Analiz Ücreti
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Mısır, Çeltik, Pirinç	6	25	30	25
Mercimek, Nohut, Fasulye, Soya Fasulyesi	8	25	30	25
Ayçiçeği	10	25	30	25
Pamuk	25	25	30	12
Fındık	15	100	7,5	6
Antepfıstığı	30	100	7,5	25
Kuru Kayısı, Kuru Üzüm	30	100	7,5	50
Zeytin, Zeytinyağı	15	25	30	15

Başvuru Yeri ve Zamanı

Her bir döneme ait müracaatlar lisanslı depo işletmelerince dönemi takip eden ayın 10 uncu günü mesai bitimine kadar Bakanlığa yapılır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- TÜKAS/ÇKS'ye kayıtlı üretilere ve TÜKAS/ÇKS'ye kayıtlı üreticilerden aldıkları ve/veya kendi adlarına ürettikleri ürünlerini lisanslı depo işletmelerine depolanmak üzere koyan üretici örgütlerine, ilk teslim eden olmaları halinde her üretim yılına ait ürün için tabloda belirtilen miktarlarda en fazla altı ay süreyle kira desteği verilir.
- Kira desteğinden yararlanan üreticiler ile üretici örgütlerine, lisanslı depoya teslim edilen her ürün çeşidi için tabloda belirtilen sınırları aşmamak kaydıyla nakliye desteği ve depoya tesliminden önce yetkili sınıflandırıcılarca yapılacak analizler için parti başına tabloda belirtilen miktarlarda analiz ücreti verilir.
- Ödemeler T.C. Ziraat Bankası aracılığıyla ödenir.
- Bu desteğin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkarılacak tebliğler ile belirlenecektir.

Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Fark Ödemesi Destekleri

Desteğin Amacı

Türkiye Tarım Havzalarının Belirlenmesine İlişkin Karar kapsamında belirlenen tarım havzalarında üretimi ve satışı yapılan bazı ürünlere destek ödemesi yapılması amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Desteklemelerden; Çiftçi Kayıt Sisteminde özlük, ürün, arazi bilgileri kayıtlı olan ve belirlenen havzalarda yer alan, arazilerinde desteklemeye esas ürünleri ürettiği Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerince tespit edilen ve belirlenecek yasal süre içerisinde destekleme başvurularını yapan kamu kurum ve kuruluşları hariç gerçek ve tüzel kişiler yararlanır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Aşağıda belirtilen üretimi ve satışı yapılan ürünlere belirtilen miktarlarda fark ödemesi desteği yapılır.

Desteğe Konu Ürünler	(Krş./Kg)
Yağlık Ayçiçeği, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	50
Kütlü Pamuk	110
Soya	60
Aspir	55
Dane Mısır	3
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Tritikale, Çeltik	10
Zeytinyağı	80
Yaş Çay	13
Dane Zeytin	15

*Yurt içinde üretilen sertifikalı tohumları kullananlar yararlanabilir.

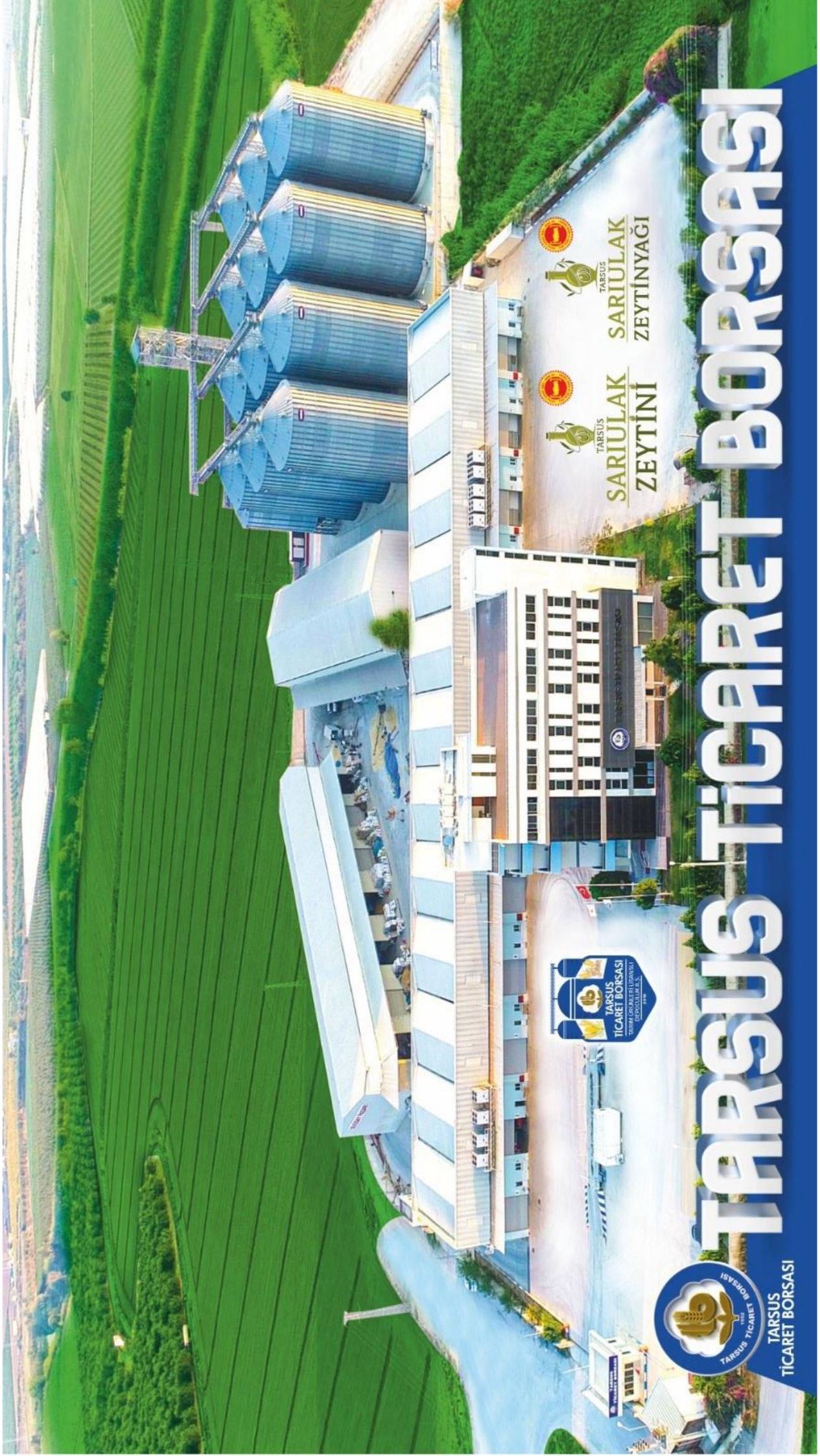
Tablodaki desteğe konu ürünlerden hangi ilçelerin yararlanabileceği ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Havza Adı	Mersin İlinde Desteklenen Ürünler
Akdeniz	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Soya, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Anamur	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Aydıncık	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Bozyazı	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Çamlıyayla	Arpa, Buğday, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Erdemli	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Gülнар	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Mezitli	Buğday, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Mut	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı, Patates
Silifke	Arpa, Buğday, Çeltik, Mısır (Dane), Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
TARSUS	Arpa, Buğday, Çeltik, Mısır (Dane), Pamuk (Kütlü), Soya, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı, Patates, Soğan (Kuru)
Toroslar	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Nohut, Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı
Yenişehir	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Yem Bitkileri, Zeytin - Zeytinyağı

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Yapılan destekleme ödemeleri, her bir havza için belirlenen ürünlerle sınırlıdır.
- Yeraltı suyunun yetersiz ve su kısıtı olduğu Bakanlıkça tespiti yapılan havzalarda; 2020 yılında ekilen nohut ve mercimek ürünlerine ilave %50 destek ödenir; damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmaz.
- Ödemeler için alım satım belgesi istenir.

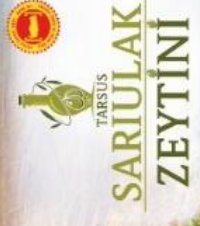

TARSUS TİCARET BORSASI

TARSUS
TİCARET BORSASI

Sertifikalı Tohum, Fidan Kullanımı ve Üretimi Destekleri

Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği

Desteğin Amacı

Ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçilere destekleme yapılması amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

2020 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ekindeki listede yer alan havzalarda sertifikalı tohum kullanarak ekim/dikim yapan çiftçiler yurt içi sertifikalı tohum kullanım desteğinden yararlanır.

Çiftçiler, kullandıkları tohumları, Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre tohum üreticilerinden veya tohumluk bayilerinden almak zorundadırlar.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

2020 yılında belirlenen rakamlara göre, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre susam ve yerfıstığı hariç olmak üzere her bir havza için belirtilen ürünlere tablodaki miktarlarda ödeme yapılır. Minimum ekim normu tablosu ve diğer bilgiler için 2020/31 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.

Destek Konusu	Destek Miktarı (TL/da)
Aspir, Kanola (Kolza)	5
Susam	4
Arpa, Buğday, Çavdar, Triticale, Yulaf, Çeltik	16
Kuru Fasulye, Mercimek	30
Nohut	20
Patates	100
Fiğ, Yem Bezelyesi, Korunga, Soya	22
Yonca	30
Yerfıstığı	17

Yurt İçi Sertifikalı Fidan, Çilek Fidesi ve Standart Fidan Kullanım Desteği

Desteğin Amacı

Ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçilere destekleme yapılması amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

2019 güz dönemi ile 2020 yılında ekim yapan ve 2020 yılında Çiftçi Kayıt Sisteminde kayıtlı olan çiftçiler desteklerden faydalanabilir.

Fide ve fidanların yetkili üretici veya tohumluk bayisinden temin edilmiş veya sertifikalı olması gerekir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Aşağıda yer alan fidan ve bitkiler dekar bazında belirtilen miktarlarda desteklenir. Minimum alan toplamı listesi ve ayrıntılı bilgiler için 2020/31 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.

Destek Kalemi	Destek Miktarı (TL/da)	
	Standart	Sertifikalı
Antepfıstığı, Ceviz, Badem, Maviyemiş ve Aronya	100	400
Armut, Ayva, Elma, Kiraz, Nektarin, Şeftali, Erik, Limon, Mandalina, Portakal, Kayısı, Vişne, Zeytin, Diğer Meyve Türleri ve Asma (Nar ve Muz hariç)	100	280
Sertifikalı Çilek Fidesi ile Bahçe Tesisi	-	400

Yurt İçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği

Desteğin Amacı

Bu destekle, ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik, çiftçilere destekleme yapılması amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Yurt içinde sertifikalı tohum üreten/ürettiren ve sertifikalandıran, yurt içinde satışını gerçekleştiren, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu olarak kabul edilen gerçek ve tüzel kişiler, 2020 yılında ürettikleri tohumlar için ilgili destekten faydalanabilir. Başvurular e-devlet kapısı üzerinden sertifikalı giriş yoluyla yapılır.

Tohum sertifikasyon dönemi 1.7.2020-30.6.2021 tarihleri arasındadır ve satışın tamamlanması gereken son tarih 30.10.2021'dir. Ayrıntılı bilgi için 2020/31 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Destek Kalemi	Sertifikalı Kademe (TL/kg)	Orijinal/Temel ve Üstü Kademe (TL/kg)
Arpa, Triticale	0,08	0,10
Buğday	0,10	0,12
Aspir	0,50	0,80
Çavdar, Yulaf	0,08	0,16
Çeltik	0,25	0,35
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	1,50	1,60

Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50	0,60
Kanola (Kolza)	1,20	1,80
Patates	0,10	0,20
Soya	0,35	0,70
Susam	0,60	1,80
Yerfıstığı	0,80	1,00
Yonca	4,00	5,00

Yurt İçi Sertifikalı Fidan Üretim Desteği

Desteğin Amacı

Desteğin amacı, ÇKS'ye kayıtlı arazilerde, yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve satışı gerçekleşen sertifikalı sınıfında aşılı ve aşısız fidanlar için adet başına yurt içi sertifikalı fidan üretim desteği ödemesi yapılmasıdır.

Kimler Faydalanabilir?

Sertifikalı fidan üretimi desteklemesine, fidan üretici belgesine sahip gerçek ve tüzel kişiler başvuru yapabilir. Yurt içi sertifikalı fidan üretim desteğine e-devlet kapısı üzerinden sertifikalı giriş yapılır.

Fidan sertifikasyon dönemi 1.3.2020-30.04.2021 tarihleri arasındadır ve satışın tamamlanması gereken son tarih 31.12.2021'dir. Ayrıntılı bilgi için 2020/31 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Sertifikalı Fidan Üretimi (Sertifikalı Sınıfında Tüm Çeşitler)	Destek Miktarı TL/adet
Aşılı Fidan	0,5
Aşısız Fidan	0,25

Organik Tarım Desteği, İyi Tarım Desteği, Biyolojik Ve Biyoteknik Mücadele Desteği

Organik Tarım Desteği

Desteğin Amacı

Ülke genelinde belirli ürünlerin üretiminde organik tarım uygulamalarını geliştirmek amaçlanmaktadır ve bu kapsamda çeşitli ürünler dekar bazında desteklenir.

Kimler Faydalanabilir?

2020 üretim yılında Çiftçi Kayıt Sistemine ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı, organik tarım faaliyeti yapmış, geçiş süreci-2, geçiş süreci-3 ve organik statüde yer alan tarım arazilerindeki ürettiği ürüne “ürün sertifikası” düzenlenmiş çiftçiler yararlanabilir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Organik Tarım Desteği	Sertifika Türü	(TL/da)
1. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	100
	Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	50
2. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	40
	Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	20
3. Kategori Ürünler	Ürün Sertifikası (Bireysel)	10
	Ürün Sertifikası (Üretici Grubu)	5

1. Kategori Ürünler

Acur, Ahududu, Altınçilek, Altıntop, Anason, Armut, Avokado, Ayva, Bakla, Balkabağı, Bamya, Barbunya Fasulye, Barbunya Fasulye (Kuru), Bergamot, Biber, Böğürtlen, Brokoli, Çamfıstığı, Çilek, Dereotu, Domates, Dut, , Elma, Enginar, Erik, Fasulye (Taze), Fasulye, Fındık, Frenk Üzümü, Gilaburu (Viburnum Opulus), Goji Berry (Kurt Üzümü), Gül, Havuç, Hıyar, Hindiba, Ispanak, İğde, İncir, Kabak, Kamkat, Karayemiş, Karnabahar, Kayısı, Kereviz, Kiraz, Kiraz-Vişne, Kuşkonmaz, Kuzukulağı, Lahana, Limon, Mandalina, Marul, Maş Fasulyesi, Maydanoz, Muz, Nane, Nar, Nektarin, Patlıcan, Pazı, Pırasa, Portakal, Radika, Roka, Sarımsak, Semizotu, Soğan, Şalgam, Şeftali, Tere, Turunç, Üzüm, Üzüm Kurutmalık, Üzüm Sofralık, Vişne, Yaş Çay, Yabanmersini (Maviyemiş), Yerelması, Zerdali

2. Kategori Ürünler

Adaçayı, Alıç, Anason, Antep Fıstığı, Arapsaçı(Fençel), Ayçiçeği, Badem, Bezelye, Biberiye, Börülce, Ceviz, Civanperçemi, Çeltik, Çemen, Çörek Otu, Defne, Ebegümece, Ekinezya, Fesleğen, Hatmi Çiçeği, Hurma, Hünnap, Ihlamur, Isırgan, Kantaron, Karabuğday, Karpuz, Kavun, Kekik, Kestane, Kenevir Lif, Ketan Lif, Kızılıçık, Kimyon, Kinoa, Kişniş, Kivi, Kuşburnu, Kohlraby, Kudret Narı, Melissa, Mercanköşk, Mercimek, Mısır, Muşmula, Nohut, Pamuk, Pancar, Patates, Pikan Cevizi, Rezzene, Safran, Sarımsak (Kuru), Silajlık Mısır, Soğan (Kuru), Soya, Susam, Şeker Otu(Stevia), Şeker Kamışı, Şeker Pancarı, Şevketi Bostan, Tarçın, Tarhun, Turp, Tütün, Trabzon Hurması, Üvez, Yenidünya, Yarfıstığı, Zencefil, Zeytin

3. Kategori Ürünler

Ahlat, Alabaş, Arpa, Buğday, Burçak, Caramba, Çavdar, Çayır Otu, Darı, Fiğ, Hardalotu, Haşhaşkapsül, Haşhaşkapsül+Dane, Hayvan Pancarı, İtalyan Çimi, Kapari, Kaplıca, Karabaşotu, Karakafes Otu, Keçibıynuzu(Harnup), Karmızı Pancar, Korunga, Lavanta, Macar Fiği, Madımak, Mahlep, Menengeç, Mersin, Mürdümük, Sakız Ağacı, Sorgum, Sorgum-Sudan Otu Melezi, Sudan Otu, Sumak, Tritikale, Turp Otu, Üçgül, Yapay Çayır Merak, Yem Bezelyesi, Yem Şalgamı, Yonca, Yulaf

4. Kategori Ürünler

1.,2. ve 3. kategori haricindeki ürünler ve nadas.

İyi Tarım Uygulamaları Desteği

Desteğin Amacı

Bu destekle, ülke genelinde belli bazı kategorilerde iyi tarım uygulamalarını geliştirmek amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, Organik Tarım Desteği başlığı altında belirtilen ürünlerde iyi tarım uygulamaları yapan, yetkilendirilmiş kuruluşlarca 2020 üretim yılında düzenlenmiş iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip olan çiftçiler ve örtü altında iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilerden rt Altı Kayıt Sistemine (KS) kayıtlı olanlar yararlanabilir.

KS’de kayıtlı olmayan alanlar açıkta üretim desteğinden yararlandırılır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

İyi Tarım Uygulamaları Desteği		Sertifika Türü	(TL/da)
1. Kategori rnler: Acur, Bakla, Balkabağı, Barbunya, Bezelye, Biber, Brokoli, ilek, Dereotu, Domates, Enginar, Fasulye, Havuç, Hıyar, Ispanak, Kabak, Karnabahar, Kereviz, Kuşkonmaz, Lahana, Marul, Maydanoz, Muz, Nane, Patlıcan, Pırasa, Roka, Tere, Turp	rtaltı retim	Bireysel Sertifikasyon	150
		Grup Sertifikasyonu	75
	Açıkta retim	Bireysel Sertifikasyon	50
		Grup Sertifikasyonu	25
2. Kategori rnler: Adaçayı, Altıntop, Anason, Antepfıştığı, Armut, Avakado, Ayva, Badem, Biberiye, Böğürtlen, Ceviz, emen, rekotu, Elma, Erik, Fesleğen, Fındık, Gl, Gojiberry, Hünnap, İncir, Karabuğday, Karpuz, Kavun, Kayısı, Kekik, Kestane, Kimyon, Kinoa, Kiraz, Kişniş, Kivi, Kuşburnu, Lavanta, Limon, Mandalina, Melissa, Nar, Nektarin, Patates, Portakal, Rezene, Sarımsak, Şeftali, Soğan, Trabzon Hurması, zm, Vişne, Yenidünya, Zeytin		Bireysel Sertifikasyon	40
		Grup Sertifikasyonu	20
3. Kategori rnler: Çeltik		Bireysel ve Grup Sertifikasyonu	10

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlüklerine yapılmalıdır. Son başvuru tarihi 30.04.2020’dir.

Biyolojik Ve Biyoteknik Mücadele Desteği

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı, bitkisel üretimde kimyasal mücadele yerine alternatif mücadele tekniklerinin uygulanmasıyla kimyasal ilaç kullanımının azaltılması, insan sağlığının ve doğal dengenin korunması için biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticilerin desteklenmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Örtü altı üretim yeri KS’de kayıtlı, açık alanda üretim yeri KS’de kayıtlı üreticiler uygulamayı yürütmeleri halinde desteklerden faydalanabilirler.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Yatırım Türü	Destek Türü	Destek Miktarı (TL/da)
Örtü Altında	Biyoteknik mücadele desteği	120
	Biyolojik mücadele desteği	400
	Örtü altı paket toplamı	520
Açık Alanda	Biyoteknik mücadele desteği	80
	Biyolojik mücadele desteği	50
	Açık alanda paket toplamı	130

Not: Daha detaylı tabloya 2020/29 sayılı Tebliğ'den ulaşılabilir. Desteklenen ürünler çeşitlilik göstermektedir.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlüklerine yapılacak olup, başvuru zamanı Tarım ve Orman Bakanlığı web sitesinden ve ilgili tebliğden (2020/29 sayılı Tebliğ) takip edilebilir. Her bir ürün için başvuru tarihi farklılık göstermektedir.

Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma Programı (ÇATAK)

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı, toprak ve su kalitesinin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilirliği, erozyonun önlenmesi ve tarımın olumsuz etkilerinin azaltılmasıdır.

Kimler Faydalanabilir?

Hassas bölgelerde, tarımsal kaynaklarını fiilen kullanarak bitkisel üretim gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişiler bu destekten yararlanabilir.

Destek Kalemleri ve Oranları

Üreticilere yapılacak destekleme 3 kategoride dekar başına yılda bir defa olmak üzere üç yıl süre ile uygulanır:

Destek Konusu	Destek Miktarı (TL/da)
1. Kategori: Tek yıllık bitkilerin üretildiği alanlarda minimum toprak işlemeli tarımın yapılması	45
2. Kategori: Toprak ve su yapısının korunması ile erozyonun önlenmesi amacıyla; setleme, perdeleme, taş toplama, drenaj, jips, kükürt, kireç, malçlama, gübreleme, aşırı otlatmanın engellenmesi, çok yıllık buğdaygiller veya yonca hariç baklagiller ile alanı kaplama gibi uygulamaların en az ikisinin birlikte yapılması veya en az biriyle arazinin boş bırakılması	60
3. Kategori: Su kullanımını asgariye indirecek uygun basınçlı sulama sistemlerinden birinin kullanılması, çevreye duyarlı şekilde kontrollü ilaç ve gübre kullanımı, organik tarım veya iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinden en az iki veya daha fazlasının gerçekleştirilmesi	135

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, 1 Mart-30 Eylül tarihleri arasında Bakanlık il/ilçe müdürlüklerince alınır.

Patates Siğili Görülen Alanlar ve Güvenlik Kuşağında Alternatif Uygulama Desteği

Desteğin Amacı

Bu destek, patates siğili hastalığı nedeniyle ekim yasağı getirilen alanlarda tavsiye edilen alternatif uygulamaların desteklenmesi amacıyla uygulanır.

Kimler Faydalanabilir?

ÇKS'ye kayıtlı çiftçiler bu destekten yararlanabilir.

Destek Konusu ve Oranı

Patates siğili hastalığından etkilendiği tespit edilen ve karantina uygulanan bulaşık alanlarda, patates ve solanaceae familyasına ait bitkiler ile toprak parçası taşıyacak yumrulu bitkiler, fide ve fidan gibi üretim materyalleri dışındaki bitkisel ürünlerin yetiştirilmesi ya da bu alanlarda nadas uygulanması ile oluşturulan güvenlik kuşağında patates, fide, fidan dışında diğer tüketim amaçlı alternatif ürünlerin yetiştirilmesi ya da nadas uygulanması istenir.

Dekar başına 110 TL destekleme ödemesi yapılır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Söz konusu desteklemeden yararlanmak isteyen çiftçiler ÇKS kaydını yaptırdıkları il/ilçe müdürlüklerine başvurur. Başvurular yılı ve dönemi içerisinde yapılmak zorundadır.

Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmelerinin Desteklenmesi

Bu destek ile çiftçi kayıt sistemine dâhil olan ve bitkisel üretim yapan küçük aile işletmelerine 100TL/dekar ödeme yapılır.

Desteğin Amacı

Bu destekle, tarımsal faaliyette bulunan aile işletmelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'ne kayıtlı olan ve tarımsal faaliyette bulunduğu tarım arazisi varlığı toplam 5 dekar veya altında olan işletmeler bu destekten faydalanabilir.

Destek Kalemleri ve Oranları

Çay ve fındık ürünleri hariç, açıkta ve/veya örtüaltı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan gerçek ve tüzel kişilere dekar başına 100 Türk Lirası aile işletmesi desteği ödemesi yapılır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Destekten yararlanmak isteyen çiftçiler, ilgili tebliğin yayımı tarihinden itibaren Çiftçi Kayıt Sisteminde kayıtlı oldukları il/ilçe müdürlüklerine tebliğde yer alan dilekçeler ile birlikte 2020 sonuna kadar başvurur.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Örtüaltı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi ile tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapan üreticilerin Örtüaltı Kayıt Sistemi (ÖKS)'ye kayıtlı olmaları gerekir.
- Desteğe esas arazide/örtüaltı ünitelerinde birden fazla üretim yapılması durumunda sadece bir üretim dönemi için desteklemeden yararlandırılır.

- Üretim alanı açıkta üretim için bir dekarın, örtüaltı üretim için 0,5 dekarın altında olan işletmelere destekleme ödemesi yapılmaz.
- Tapu kayıtlarında hisse büyüklüğü beş dekar üzerinde olan arazilerin kiralama yoluyla bölünmek suretiyle tarımsal faaliyet yapılan alanın beş dekar veya altına düşmesi halinde bu arazilere küçük aile işletmesi desteği ödemesi yapılmaz.

Su Ürünleri ve Balıkçı Gemisi Destekleri

Su Ürünleri Desteği

Su ürünleri yetiştiriciliği yapanlara, su ürünleri kayıt sistemine kayıtlı olmak şartıyla, kilogram başına, aşağıda belirtilen miktarlara göre doğrudan üreticiye olmak üzere destekleme ödemesi yapılır.

Destek Kalemi		(TL/kg-adet)
Alabalık	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	0,75
Yeni Türler (mersin, kalkan, fangri, mercan, sinagrit, lahoz, sivri burun karagöz, minekop, eşkine, sargoz, mırmır, sariağız, sarıkuyruk, trança, yayın, şabut, karabalık, yılan balığı, tilapya, kerevit, karides, sülük, karadeniz alası, kırmızı benekli alabalıklar)	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	1,50
Kapalı Sistem Üretim	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	1,5
Midye	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	0,10
Sazan	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	0,50
Kilogram üstü alabalık üretimi	350.000 kg'a kadar (350.000 kg dahil)	1,5
Hastalıktan Ari Kuluçkahanelerde Damızlık Alabalık Desteği (adet)*	10.000 adete kadar (10.000 adet dahil)	60
Toprak havuzlarda balık yetiştiriciliği	30.000 kg'a kadar (30.000 kg dahil)	1

- Denizlerde Bakanlıkça belirlenmiş olan aynı potansiyel alanda, aynı baraj gölünde veya bölgelere ayrılmış baraj göllerinde aynı bölge içerisinde, aynı gerçek veya tüzel kişilere ait birden fazla yetiştiricilik işletmesi var ise bu işletmeler tek bir işletme olarak kabul edilir ve destekleme ödemesi buna göre yapılır.
- Ülkemizde bulunan mevcut su kaynaklarından maksimum şekilde yararlanmak için suyun sınırlı olduğu yerlerde su ürünlerinin ve farklı balık türlerinin üretimini sağlamak amacı ile kapalı sistem üretim yapanlara tabloda belirtilen miktarda ödeme yapılır.
- İşlenmek suretiyle fileto veya füme olarak satışı yapılan ürünlerde, ürüne ait faturalarda belirtilen miktarın iki katı, içi temizlenmiş ürünlerde ise 1.25 katı dikkate alınır.
- Son başvuru tarihi 25.12.2020'dir. Ayrıntılı bilgi için 2020/39 sayılı tebliğ kontrol edilmelidir.
- * Hastalıktan Ari Kuluçkahanelerde Damızlık Alabalık Desteği için 2020/40 sayılı tebliğ incelenmelidir.

İşlenmiş Su ürünleri Desteği

Su Ürünleri Bilgi Sistemine kayıtlı, su ürünleri yetiştiriciliği yapan ve ürünlerini Bakanlıkça onaylı işleme ve değerlendirme tesislerinde dondurulmuş veya soğutulmuş olarak işleyip paketleyerek iç piyasada tüketilmek üzere zincir marketlere satan üreticilere doğrudan aşağıda belirtilen miktarda destekleme ödemesi yapılır.

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Desteği		TL/kg
İşlenmiş su ürünleri için iç tüketimi artırma desteği	100.000 kg'a kadar (100.000 kg dâhil)	2 TL

- Destek kapsamındaki türler; Türk somonu, alabalıklar, çipura, levrek, sazan, sariağız ve tilapyadır.
- Yetiştiricilik işletmeleri tarafından üretici birliklerine, işleme ve değerlendirme tesislerine veya toptancılara fason üretim kapsamında işlenmiş ürün yaptırılarak bu işletmeler tarafından zincir marketlere satışı yapılan ürünler de destekleme kapsamındadır.
- Desteklemeye esas miktar, Bakanlık tarafından belirlenen fire oranları dikkate alınarak, işlenmiş ürünün satış belgesindeki kilogram cinsinden ağırlığına oranla hesaplanır.
- Ürüne ait satış belgesinde, asgari olarak ürünün işlenmiş, paketlenmiş, soğutulmuş veya dondurulmuş olduğuna ve ürünün çeşidine ilişkin bilgilere yer verilmesi zorunludur.
- İşletmesinde yetiştirdiği yavru balıkları başka işletmelerden satın alanlar, bu balıkları Bakanlıktan izinli kuluçkahanelerden, su ürünleri yetiştiricilik belgesinde yavru üretim izni olan işletmelerden, yavru balık adaptasyon işletmesinden, üniversite veya araştırma enstitülerine ait kuluçkahanelerden temin etmelidirler.
- Desteklemeden yararlanmak isteyen üreticiler, faydalanmak istedikleri su ürünleri desteği için ilgili tebliğde belirtilen belgelerden durumlarına uygun olanları ile yetiştiricilik tesisinin bulunduğu il/ilçe müdürlüğüne müracaat ederler. Ayrıntılı bilgi için bu desteğin karar ve tebliği incelenmelidir.

Balıkçı Gemisi Desteği

Balıkçı gemisini avcılıktan çıkaracaklara gemilerinin avcılıktan çıkarılması karşılığında, gemi boyuna göre belirtilen miktarda destekleme ödemesi yapılır. Bu desteklemeden yararlanarak avcılıktan çıkarılan gemiler hakkında Bakanlık her türlü tasarrufa yetkilidir.

Gemi Boyu	(TL/metre)
10-20 metre	10.000
21-30 metre	15.000
31-34 metre	20.000
35-38 metre	30.000
39-45 metre	40.000
46 ve üzeri metre	45.000

Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve verilerin güncellenmesi; sürdürülebilir yönetiminin sağlanması ve Bakanlıkça belirlenen verilerin toplanması karşılığında; iç sularda faaliyet gösteren balıkçı gemilerinin tamamı ile denizlerde faaliyet gösteren 12 metreden küçük boylardaki balıkçı gemilerine belirtilen miktarda, gemi başına destekleme ödemesi yapılır. Bu destek 2021 ve 2022 yıllarını kapsar. Ayrıntılı bilgi için 2021/29 sayılı Tebliğ incelenmelidir. Son başvuru tarihi 1 Ekim 2021'dir.

Gemi Boyu	(TL/Gemi adedi)
0-4,99 metre deniz ve iç su balıkçı gemileri	1.000
5-7,99 metre deniz ve iç su balıkçı gemileri	1.250
8-9,99 metre deniz ve iç su balıkçı gemileri	1.350
10-11,99 metre deniz balıkçı gemileri ile 10 metre ve daha büyük boylardaki iç su balıkçı gemileri	1.450

Başvuru Yeri ve Zamanı

Destekten yararlanmak isteyen balıkçı gemisi sahipleri veya yetkilisi, ruhsat tezkeresinin düzenlendiği il/ilçe müdürlüklerine müracaat eder. Başvurular, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilen tarihlerde yapılır.

Tarımsal Danışmanlık Sistemine Katılım ve Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemine Kayıt Destekleri

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık

Desteğin Amacı

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği ile sistemin çoğulcu, etkin ve verimli bir yapıya kavuşmasını sağlamak üzere, tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Tarımsal işletmelere hizmet vermek üzere bünyelerinde danışman istihdam eden üretici örgütleri, ziraat odaları, tarımsal danışmanlık dernekleri/vakıfları ve serbest tarım danışmanları bu destekten faydalanabilir.

Destekleme kapsamında tarımsal danışmanlık hizmet alacak tarımsal işletmelerin ilgili resmi kayıt sistemlerine kayıtlı olması ve aşağıdaki kriterlerden en az birini sağlaması gerekmektedir:

- 1) Örtü altında en az iki dekar alanda üretim yapmak.
- 2) Bağ-bahçede en az on dekar alanda üretim yapmak.
- 3) Tarla ziraatında; kuruda en az yüz dekar veya yarısından fazlası kuru olmak kaydıyla kuru ve sulu toplam en az yüz dekar, suluda en az elli dekar alanda üretim yapmak.
- 4) Hayvancılıkta; süt sığırcılığı yapan işletmelerde en az onu sağmal olmak kaydıyla en az yirmi büyük baş sığır, besi sığırcılığı yapan işletmelerde en az yirmisi erkek hayvan olmak kaydıyla en az elli baş sığır ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en az yüz küçükbaş hayvana sahip olmak.
- 5) Arıcılıkta en az elli adet arı kolonisine sahip olmak.
- 6) Su ürünleri üretim tesisine sahip olmak.
- 7) Kanatlı hayvan yetiştiriciliğinde; yumurta üretiminde 5000 adet, et üretiminde 10.000 adet ve üzeri kapasitede yetiştiricilik yapmak.
- 8) Organik tarım alanında, (1), (2), (3), (4), (5) ve (7) numaralı bentlerde belirtilen işletme büyüklüklerinin yarısına sahip olmak.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Bakanlıkça yetkilendirilerek tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odası ve üretici örgütlerinde istihdam edilen her bir tarım danışmanı için 46.000 TL on iki aylık hizmet sunumuna bağlı olarak eşit iki dilim halinde 2020 tarımsal destekleme bütçesinden ödenir. Bir kuruluş bünyesinde çalıştırdığı en fazla 5 danışmanı için destekten yararlanabilir. Uygun giderler ise

personel, büro, malzeme ve diğer giderlerden oluşur. Ziraat odası ve üretici örgütlerine ödenen desteğin tamamı sadece tarım danışmanı ücreti, ücrete bağlı vergi ve sigorta giderleri olarak kullanılır, tarımsal danışmanlık faaliyetinin diğer giderleri kuruluş kaynaklarından karşılanır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Bu destekten faydalanmak isteyen kuruluşlar, ilgili destek tebliğinin yayımı tarihinden itibaren on beş (15) gün içerisinde istenen belgeler ile birlikte, tarımsal danışmanlık hizmet bürosunun bulunduğu yerdeki ilçe müdürlüğüne, ilçe müdürlüğü bulunmayan yerde il müdürlüğüne başvurur.

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemi

Desteğin Amacı

Bu destekle, çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) sistemine gönüllü olarak dâhil olan veri paylaşım güncelleme yapan tarımsal işletmelerin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Kimler Faydalanabilir?

Ödemeler, Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) ve/veya Bakanlık tarafından oluşturulan herhangi bir idari kayıt sistemine kayıtlı olup, ÇMVA sistemine dâhil olan, bir muhasebe yılı süresince tarımsal faaliyetlerine ilişkin muhasebe verilerini belirlenen zamanlarda veri toplayıcılarla paylaşan ve verileri Sorumlu Birime gönderilen tarımsal işletmelere yapılır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

İşletme başına yılda bir kez olmak üzere 600 TL katılım desteği ödenir.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvuruların sürekli aktif olduğu bu destek için Tarım ve Orman İl Müdürlükleri'ne başvuru yapılır.

Dijital Tarım Pazarı Platformu (DİTAP) Desteği

Dijital Tarım Pazarı Platformu (DİTAP), değer fiyattan tüm alıcılar ve üreticilerin online platform üzerinden buluşabileceği bir mecradır. Bakanlıkça belirlenen hayvansal ürünlerini DİTAP üzerinden doğrudan veya üyesi olduğu üretici/yetiştirici örgütü üzerinden pazarlayan üreticilere ve besilik hayvanını bu platform üzerinden temin eden yetiştiricilere Bakanlıkça belirlenen dönem, birim fiyat ve kriterler üzerinden destek ödenir.

Tarım Sigortaları Destekleri

Desteğin Amacı

Tarım sigortası desteği ile üreticilerin belirli riskler nedeni ile uğrayacağı zararların tazmin edilmesi ve güvenceye alınması amacı ile belli oranda sigorta desteği sağlanması amaçlanır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten yararlanmak isteyen üreticilerin desteğin içeriğine göre Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Örtü Altı Kayıt Sistemi(ÖAKS), Hayvancılık Bilgi Sistemi (HAYBİS), Su Ürünleri Kayıt Sistemi (SKS) gibi sistemlere kayıt olmaları gerekmektedir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Desteklenen Alanlar	Destek Miktarı
Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası*	Poliçede yazılı primin %50'si
Devlet Destekli Sera Sigortası	
Devlet Destekli Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası	
Devlet Destekli Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası	
Devlet Destekli Kümes Hayvanları Hayat Sigortası	
Devlet Destekli Arıcılık (Arılı Kovan) Sigortası	
Devlet Destekli Su Ürünleri Sigortası	

*Açık alanda yetiştirilen meyveler ve yağıgölünde, sadece don riski primine 1/3 oranında ek prim desteğı sağlanır.

Ayrıca ilçe bazlı kuraklık verim sigortasında sağlanan destek oranı %60 tır.

Desteklenen Maliyetler

Bitkisel Ürün Sigortası

Bitkisel ürünler için dolu ana riski ile birlikte fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını ek riskleri dolu paketi halinde verilir. Bu risklere ilave olarak isteğe bağılı olmak üzere;

- Açık alanda yetiştirilen meyveler ve yağıgölü için don riski,
  - Meyve bahçeleri ile bağılarda dolu ağı, örtü ve destek (telli terbiye) sistemleri ile bu sistemlerin altında bulunan ürünler, meyve ağaçları, asmalar ve fidanlar için dolu ağırlığı ve taşıt çarpması riskleri,
  - Yaban domuzunun tarla ürünlerine, sebzelere ve çilek ürününe verdiği zararlar,
  - Kiraz, incir ve üzüm ürünlerinde yağmur riski Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alınabilmektedir.
- İlçe bazlı kuraklık verim sigortasıyla, kuru tarım alanlarında yetiştirilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarında, dolu paketi dışındaki; kuraklık, don, sıcak rüzgâr, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış risklerinden kaynaklı verim azalışları, ilgili genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında; Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçilerin, özlük, ürün ve arazi bilgileri dikkate alınarak, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alınır.

Sera Sigortası

- Sera yapı malzemeleri, içindeki teknik donanım ve serada yetiştirilen bitkisel ürünler için risk inceleme ve değerlendirme sonucuna göre dolu ana riski ile birlikte, deprem, taşıt çarpması, fırtına, hortum, yangın, heyelan, sel ve su baskını, kar ve dolu ağırlığı riskleri teminat kapsamına alınabilmektedir.
- Çiftçinin, sigorta işlemlerini gerçekleştirebilmesi için öncelikle Örtü Altı Kayıt Sistemindeki o yıla ait sera ve içindeki ürün bilgilerini güncellemiş olması gerekmektedir.
- Kayıtlarını güncellemiş olan çiftçi ürününü sigortalatmak için Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSİM) üye sigorta şirketlerine veya acentesine başvurur.

Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- Kayıtlı büyükbaş hayvanlar için ölüm riski ve ek olarak isteğe bağılı olmak üzere hırsızlık ve terör riskleri; ilgili genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında; mevcut tesis, işletme ve yetiştiricilik bilgileri dikkate alınarak Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alınır.
- Yetiştirici, Hayvancılık Bilgi Sistemi'ne (HAYBİS'e) kayıtlı büyükbaş hayvanlarını sigortalatmak için Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSİM) üye sigorta şirketine veya acentesine başvurur.

Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- Kayıtlı büyükbaş hayvanlar için ölüm riski ve ek olarak isteğe bağlı olmak üzere hırsızlık riski; ilgili genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında; mevcut tesis, işletme ve yetiştiricilik bilgileri dikkate alınarak Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alınır.
- Yetiştirici, Hayvancılık Bilgi Sistemi'ne (HAYBİS'e) kayıtlı koyun, keçi, koç veya tekelerini sigortalatmak için Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSİM) üye sigorta şirketine veya acentesine başvurur.

Kümes Hayvanları Hayat Sigortası

Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı, kapalı sistemde üretim yapan, biyo-güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış tesislerde yetiştirilen kümes hayvanları ile açık ve yarı açık sistemde yetiştirilen kümes hayvanları için ölüm riski; ilgili genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında; mevcut tesis, işletme ve yetiştiricilik bilgileri dikkate alınarak teminat altına alınır.

Su Ürünleri Hayat Sigortası

- Denizlerde ve iç sularda yetiştirilen su ürünleri için ölüm riski ile kafes ve ağlar için kazalar, predatör saldırısı, fırtına, hortum, deprem, sel ve su baskını riskleri ile isteğe bağlı olmak üzere hırsızlık riski, mevcut tesis ve yetiştiricilik bilgileri dikkate alınarak sigortalı olabilir.

Arcılık (Arılı Kovan) Sigortası

- Hayvancılık Bilgi Sistemi (HAYBİS) ve Arcılık Kayıt Sistemi'ne (AKS) kayıtlı olan, plakalı, modern ve aktif (içinde arı olan) kovanlar sigorta kapsamındadır.
- Bu sigorta ile aktif (içinde arı olan) kovanlar, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, taşıt çarpması, sel ve su baskını, vahşi hayvan saldırısı, kovanların nakliyesi esnasında çarpma, çarpışma, devrilme, yanma vb. nedenler sonucu meydana gelen zararlar dahilinde sigorta kapsamındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Risk incelemesi sonucunda, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından sigortalanması uygun görülmeyen tesisler, işletmeler, ürünler ve riskler sigorta ettirilemez.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Tüm yıl boyunca açık olup başvurulabilen bu destek için başvuru yeri Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) üyesi sigorta şirketleri veya acentalardır. Üreticinin, sigorta işlemlerini gerçekleştirebilmesi için öncelikle o yıla ait arazi ve ürün bilgilerinin Çiftçi Kayıt Sisteminde(ÇKS) ve diğer ilgili kayıt sistemlerinde güncel olması gerekir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

İsteğe bağlı ek teminatlar tek başına alınamaz.

Ekonomik olarak verime yatmış meyve ağaçları ve asmaların kendileri ile fidanlarında, dolu, fırtına, hortum, yangın, deprem, heyelan, sel ve su baskını, taşıt çarpması ve kar ağırlığı risklerinin neden olduğu tam hasarlar ürünle birlikte veya üründen bağımsız olarak sigorta ettirilebilir.

Araştırma-Geliştirme Desteği

Desteğin Amacı

Bu destek, Tarım ve Orman Bakanlığının ve tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konularda:

- Özel sektör Ar-Ge kültür ve kapasitesinin geliştirilmesini,

- Yeni tür, çeşit, teknoloji, model, ürün vb. geliştirilmesini,
- Çıktıların; çiftçiler ve tarımsal sanayicilere aktarılmasını amaçlamaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Üniversiteler, TÜBİTAK Ar-Ge birimleri, sivil toplum ve meslek kuruluşları ve özel sektör tarafından bu desteğe başvuru yapılabilir. Gerçek kişiler, şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar proje başvurusunda bulunamazlar.

Araştırma Konuları ve Destek Miktarı

Söz konusu Öncelikli Ar-Ge Konuları birinci ve ikinci grup olmak üzere iki grup halinde belirlenmiştir. Destek üst limiti 1. Grup Öncelikli Konular için 300.000 TL, 2. Grup Öncelikli Konular için 1.000.000 TL'dir. Destek oranı, üniversiteler ve TÜBİTAK Ar-Ge birimleri için %100, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarına %70 oranındadır.

2020 yılı Ar-Ge öncelikli konuları tablolarda gruplanmıştır. Uygun harcama kalemlerine ise desteğe ilişkin usul ve esaslardan erişilebilir.

1. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları
Turunçgil uzun antenli böceği Anoplophora chinensis'in mücadele metodlarının belirlenmesi
Önemli bitki hastalık, zararlı ve yabancı ot mücadelesinde yapay zekâ tabanlı tahmin uyarı modellerinin geliştirilmesi
Kayı ve antepfistiğinde in-vitro çoğaltmaya uygun anaç geliştirilmesi ve yeni çeşit geliştirme
Kurağa dayanıklı dış mekân süs bitkisi çeşitlerinin geliştirilmesi
Meyve ve sebze hasat öncesi pestisit kalıntı miktarlarını belirleyen taşınabilir cihazların geliştirilmesi
Ayçiçeği, pamuk, şeker pancarı, mısır, yeşil mercimek ve kuru fasulye bitkilerinde ileri teknolojiler kullanılarak abiyotik ve biyotik stres faktörlerine dayanıklı/toleranslı, pazar taleplerine uygun çeşit geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
Sanayi entegrasyonuna yönelik tıbbi aromatik bitkiler ve boya bitkisi çalışmaları
Levrek, çipura ve alabalık ile ilgili ıslah araştırmaları
Hayvancılık ve su ürünlerinde verim artışına yönelik ıslah, yetiştiricilik sistem ve teknolojilerinin geliştirilmesi
Yerel kaynaklardan organik, organomineral ve biyogübre üretimi
Biyogaz tesislerinden çıkan sıvı fermente ürünün gübre olarak değerlendirilmesi
Gemilere yerleştirilen meteorolojik istasyonlar ile meteorolojik verilerin işlenmesi ve model geliştirilmesi
İklim değişikliğine uyum çalışmalarında tarımsal verimliliğin arttırılmasına yönelik çalışmalar
Yarı iletken nanokristallerin seracılıkta kullanımı
Tarımsal su yönetiminde; su kalitesi, sulama sistem malzemeleri ve drenaj çalışmalarında yeni teknik ve teknolojiler geliştirilmesi
Zeytin karasuyu ve prinasının gıda sanayinde kullanılabilirliğinin araştırılması
Gıda ve yem analizlerinde kullanılan analitik standart, referans materyal gibi yurt dışından tedarik edilen malzemelerin ve yeterlilik testlerinin ülkemizde üretilmesinin sağlanması
Alternatif bitkisel protein ekstratlarının yerli imkânlarla üretilmesi ve ticarileştirilmesi
Hayvansal kaynaklardan gıda endüstrisi için jelatin üretimi
Tarım Ekonomisi
Ülkesel bazda, tarımsal ürünlerde üretim, pazarlama ve nihai tüketiciye ulaşana kadarki aşamalarda israf ve kayıpların belirlenmesi, belirleme metodolojisinin geliştirilmesi ve azaltılmasına ilişkin politika önerilerinin geliştirilmesi
Bölgesel bazda, sürdürülebilir tarımsal işletme büyüklüğünün tespiti
Bakanlık Ar-Ge Destek Programının etki analizi

2. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları
Kültür bitkilerindeki zararlı organizmalara karşı biyopestisitlerin yerli imkânlarla geliştirilerek ticari formlarının üretilmesi ve ruhsatlandırılması
İlaç hammaddesi olarak değerlendirilebilecek endemik geofit türlerinin (Galantamin içeren endemik geofit türleri ve/veya Colchicum türleri) geliştirilmesi ve geliştirilen bu türlerden ilaç ve/veya ilaç hammaddesi gibi ticari ürünler üretilmesi
Ülkemizde doğal olarak bulunan (Kuzugöbeği, İstiridye, Shitake, Çaşır, Kulacık, Reishi, Truf mantarı gibi) egzotik mantar türlerinde ticarete yönelik yerli misel üretiminin geliştirilmesi
Yerel kışlık sebze (karnabahar, kırmızı pancar, kereviz, ıspanak, havuç, marul) veya minör sebze gen kaynaklarından yararlanarak yeni çeşit geliştirilmesi
Kapalı mekânda bitkisel üretim teknolojilerinin geliştirilmesi ve optimizasyonu
Bitkisel üretim alanlarının belirlenmesi ve verim tahmininde uzaktan algılama ve yapay zekâ tabanlı sistemlerin geliştirilmesi
Jeotermal enerji tesislerinin tarımsal üretime ve çevreye olan etkilerinin azaltılmasına yönelik sistemlerin geliştirilmesi
Tarım ve hayvancılıkta sera gazı emisyonlarının analiz/ölçüm ve azaltılmasına yönelik sistemlerinin geliştirilmesi
Tarımda atmosfere salınan sera gazlarını azaltan düşük karbonlu üretim teknolojilerinin geliştirilmesi
Zeytin karasu ve pirininin tarımda kullanımı için uygun metodların geliştirilmesi
Hassas tarım teknolojilerinin geliştirilmesi
Zirai mücadelede kendi yürür ilaçlama makinası (24 veya 32 metrelik) geliştirilmesi
Yerli hasat makinalarının geliştirilmesi
Hayvancılıkta ahır içi otomasyon, robotik sistemler ve yazılımların geliştirilmesi
Kanatlı hayvanlarda Newcastle hastalığı için ülkemizde yaygın olan genotiplerine karşı GMP şartlarında üretim amacıyla canlı/inaktif aşı geliştirilmesi (En az 1000 doz pilot üretim)
Kuduz hastalığına karşı GMP şartlarında üretim amacıyla inaktif kuduz aşısı geliştirilmesi (En az 1000 doz pilot üretim)
Atların Batı Nil Virüsü hastalığına karşı GMP şartlarında üretim amacıyla inaktif aşı geliştirilmesi (En az 1000 doz pilot üretim)
Hayvancılıkta kullanılan senkronizasyon hormonlarının yerli imkânlarla geliştirilmesi ve üretimi
Gıda ve yem katkısı olarak metal-amino asit şelatları, organik mineral, vitamin üretim ve optimizasyonu
Yüksek yayla ballarının fizikokimyasal özelliklerinin ortaya konulması
Ülkesel olarak gıda ve yem alanında ihtiyaç duyulan enzim ve ürünlerinin mikrobiyolojik yollarla ticari boyutta üretilmesi
Karadeniz'de balık yetiştiriciliği amacıyla açık deniz (50 m. derinlik) kafes teknolojilerinin geliştirilmesi

Desteklenen Maliyetler

- Alet, makine, teçhizat, yazılım, donanımlar (ticari üretim yapılabilecekler hariç)
- Tarımsal alet ve ekipmanların kiralama ücretleri
- Ticari üretim yapılabilecek miktarlarda olanlar hariç olmak üzere sarf malzeme alımları
- Araştırmanın gerektirdiği tohum, ilaç, gübre, hormon ve benzeri girdi alımları
- Anket, deneme, analiz, ekonometrik modelleme, tasarım ve hizmet alımı giderleri
- Projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri bakım onarım giderleri
- Tescil, patent ve sertifikasyon giderleri

Desteklenmeyen Maliyetler

- Her türlü sermaye kullanım maliyeti, promosyon malzemesi, pazarlama ve ticari amaçlı reklam giderleri
- Proje hazırlama, başvuru ve sözleşme giderleri, gelişme ve sonuç raporları ile bunlara ait basım giderleri
- Projenin sonuçlarının ticari uygulamaya dönüştürülmesi için yapılacak giderler (tescil, patent ve sertifikasyon giderleri hariç)
- Isıtma, aydınlatma, haberleşme ve su giderleri
- İnşaat ve altyapı giderleri
- Personele ödenecek ücretler
- Mali hizmet maliyetleri
- Bina, arazi alımları ve kiralamaları
- Başka bir fon kaynağından finanse edilen kalemler
- Yurt içi ve dışı seyahat giderleri
- Nakliye giderleri
- Taşıt alımı
- İşçilik ücretleri
- Organizasyon giderleri
- Danışmanlık ve eğitim ücretleri
- Medya cihazı alımları (bilgisayar, fotoğraf makinası vb.)
- Doğrudan veya dolaylı ilgisi olmayan diğer giderler
- Tarımsal alet ve ekipman alımı
- Projeyle ilgili toplantı, konferans, sempozyum ve benzeri yerlere seyahat (ulaşım, katılım, konaklama) ücretleri
- Taşıt kiralamaları

Başvuru Yeri ve Zamanı

Bakanlık adına Ar-Ge Destek Programına başvuru alımını ve düzenlemeleri Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) yapmaktadır. Başvuru belgelerine TAGEM sayfasından ulaşılabilmektedir. Her takvim yılında bir kez olmak üzere çağrıya çıkmaktadır.

Son başvuru tarihi 9 Ekim 2020 olup duyurular ve ayrıntılar için Tarım ve Orman Bakanlığı TAGEM sayfası takip edilmelidir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Üniversiteler ve TÜBİTAK Ar-Ge birimleri hariç olmak üzere kurum/kuruluşlar çağrı dönemi içerisinde yürütücü olarak sadece bir proje ile başvuruda bulunabilirler.
- Proje yürütücüsü olarak en az lisans mezunu Türk vatandaşları yer alabilirler.
- Proje uygulama süresi en fazla 36 aydır. Proje süresi en fazla bir yıl uzatılabilir.
- 1. ve 2. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları kapsamında hazırlanacak projelerde proje ortağı bulunması zorunludur. Sadece I. Grupta "Tarım Ekonomisi" başlığı altında yer alan üç madde kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda ise proje ortağı zorunluluğu mevcut olmamakla birlikte istenildiğinde proje ortağı alınabilir.

- Üniversitelerin ve TÜBİTAK Ar-Ge birimlerinin yürütücü kurum/kuruluş olarak başvurabilmeleri için destek programına başvurmaya haiz en az bir özel sektör ile ortaklık yapmaları zorunludur. Bu ortaklık şartı sağlandıktan sonra diğer kurum/kuruluşlar da projede ortak olarak yer alabilir.
- Özel sektör, sivil toplum ve meslek kuruluşlarının yürütücü kurum/kuruluş olarak destek programına başvuruda bulunabilmeleri için en az bir enstitü ile ortaklık yapmaları zorunludur. Bu ortaklık şartı sağlandıktan sonra diğer kurum/kuruluşlar da projede ortak olarak yer alabilir.
- Üniversiteler, TÜBİTAK Ar-Ge birimleri, sivil toplum ve meslek kuruluşları yalnızca 1. Gruba, Özel sektör ise her iki gruba da başvurabilmektedir.
- Destek Programı kapsamında avans ödemesi yapılmaz.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu IPARD Destekleri

IPARD, Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın (Instrument for Pre-Accession Assistance-IPA) Kırsal Kalkınma bileşenidir.

Faydalanıcılara sağlanacak olan mali desteklerin kaynağı, AB ve Türkiye Cumhuriyeti eş-finansmanından oluşan IPARD Program Fonudur. Bu destek "Kamu Katkısı" olarak adlandırılmaktadır. Kamu katkısı, program çerçevesinde gerçekleştirilmiş yatırımlar için geri ödemesiz olarak kullanılır.

101-1 Süt Üreten İşletmelere Yönelik Yatırım Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; süt işletmelerinin genel performansının iyileştirmesi ve rekabet güçlerinin artırılması, çevrenin korunması ve hayvan refahı ile ilgili AB standartlarına uyum sağlanması hedeflenmektedir.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, kamu tüzel kişilikleri hariç, Çiftçi Kayıt Sistemi veya Ulusal Hayvan Kayıt Sistemi'ne kayıtlı gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Tutarı 5.000 – 500.000 Avro arasındaki projeler program kapsamında tüzel kişiler için %50, gerçek kişiler için %55 oranında desteklenir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %60'tır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Projeden yararlanmak isteyen süt üreten işletmeler, yatırım sonunda aşağıda belirtilen kapasite limitlerini aşmamalıdır:

- En az 10, en fazla 120 süt ineği veya
- En az 5, en fazla 50 süt veren manda veya
- En az 50, en fazla 500 süt veren koyun/keçi

Destek oranı, başvuru sahibi 40 yaşın altında olması durumunda %5, yatırım dağlık alanda gerçekleştiriliyorsa %5, iki koşul beraber sağlanıyorsa %10 artar.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir. Yeni ahır veya ağıl inşası ve genişletilmesi de uygun harcamalar arasındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi/bina alımı, ikinci el makine ve teçhizat alımı, kira giderleri, işletme giderleri, hayvan alımı, vergiler bakım/amortisman giderleri ve sigorta giderleri uygun olmayan harcamalar arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-19 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- İşletmede süt satışının olduğunun kanıtlanması gerekmektedir.
- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.
- Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise temsil ve ilzama yetkili olan kişi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahibi ziraat, veterinerlik veya ilgili diğer uzmanlık alanındaki bir lise ve ya üstü diplomaya sahip olmalı veya projeye ilgili iş kolunda en az 3 yıl çalıştığına dair hizmet dökümü ibraz edebilmelidir.
- Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.
- Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Nihai ödeme talebinin yapıldığı tarihte başvuru sahipleri Ulusal Hayvan Kayıt Sistemine kayıtlı olmalıdır.
- Yatırım döneminin sonunda, desteklenen yatırımlar, yatırımın kapsamı ile ilgili olan hayvan refahı ve çevre koruma konularındaki ilgili AB standartları ile uyum sağlamalıdır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilebilir.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

101-2 Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; et işletmelerinin genel performansının iyileştirilmesi ve rekabet güçlerinin artırılması, çevrenin korunması ve hayvan refahı ile ilgili AB standartlarına uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, kamu tüzel kişilikleri hariç, Çiftçi Kayıt Sistemi veya Ulusal Hayvan Kayıt Sistemi'ne kayıtlı gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Tutarı 5.000 – 500.000 Avro arasındaki projeler program kapsamında tüzel kişiler için %50, gerçek kişiler için %55 oranında desteklenir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %60'tır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Kırmızı et üreten işletmeler, yatırım sonunda aşağıda belirtilen kapasite limitlerini aşmamalıdır:

- En az 30, en fazla 250 sığır veya
- En az 10, en fazla 50 manda veya
- En az 100, en fazla 500 koyun/keçi

Yeni işletmeler ve kapasite artırımı yapan mevcut tarımsal işletmeler için destek oranı %40'tır.

Destek oranı, başvuru sahibi 40 yaşın altında olması durumunda %5, yatırım dağlık alanda gerçekleştiriliyor ise %5, iki koşul beraber sağlanıyor ise %10 artar.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir. Yeni ahır veya ağıl inşası ve genişletilmesi de uygun harcamalar arasındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi/bina alımı, ikinci el makine ve teçhizat alımı, kira giderleri, işletme giderleri, hayvan alımı, vergiler bakım/amortisman giderleri ve sigorta giderleri uygun olmayan harcamalar arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-19 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.
- Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise temsil ve ilzama yetkili olan kişi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahibi ziraat, veterinerlik veya ilgili diğer uzmanlık alanındaki bir lise ve ya üstü diplomaya sahip olmalı veya projeye ilgili iş kolunda en az 3 yıl çalıştığına dair hizmet dökümü ibraz edebilmelidir.
- Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.
- Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Nihai ödeme talebinin yapıldığı tarihte başvuru sahipleri Ulusal Hayvan Kayıt Sistemine kayıtlı olmalıdır.
- Yatırım döneminin sonunda, desteklenen yatırımlar, yatırımın kapsamı ile ilgili olan hayvan refahı ve çevre koruma konularındaki ilgili AB standartları ile uyum sağlamalıdır.

- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilebilir.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru ağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

101-3 Kanatlı Eti reten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; kanatlı eti üreten işletmelerin genel performansının iyileştirmesi ve rekabet güçlerinin artırılması, çevrenin korunması ve hayvan refahı ile ilgili AB standartlarına uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, kamu tüzel kişilikleri hariç, ifti Kayıt Sistemi veya Ulusal Hayvan Kayıt Sistemi'ne kayıtlı gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Proje, tüzel kişiler için %50, gerçek kişiler için %55 oranında desteklenir. Üretici rgtleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %60'tır. Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti aşağıdaki gibidir. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir:

- Broyler ve hindi sektörleri için en az 5.000 Avro en fazla 250.000 Avro
- Kaz sektörü için en az 5.000 Avro en fazla 125.000 Avro

Kanatlı eti üreten tarımsal işletmeler, yatırım sonunda aşağıda belirtilen kapasite limitlerini aşmamalıdır:

- En az 5.000, en fazla 50.000 broyler veya
- En az 1.000, en fazla 8.000 hindi veya
- En az 350, en fazla 3.000 kaz

"Broyler" başvurularında kapasite artırımı içermeyen aktif mevcut işletmeler destek kapsamında iken, yeni işletmeler TARSUS ilinde destek kapsamı dışındadır.

Hindi ve kaz kapsamında yapılacak başvurularda yeni ve mevcut işletmeler (kapasite artırımı dâhil) TARSUS ilinde desteklenmektedir.

Destek oranı, başvuru sahibi 40 yaşın altında olması durumunda %5, yatırım dağlık alanda gerçekleştiriliyor ise %5, iki koşul beraber sağlanıyor ise %10 artar.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi/bina alımı, ikinci el makine ve teizat alımı, kira giderleri, işletme giderleri, hayvan alımı, vergiler bakım/amortisman giderleri ve sigorta giderleri uygun olmayan harcamalar arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-19 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.
- Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise temsil ve ilzama yetkili olan kişi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahibi ziraat, veterinerlik veya ilgili diğer uzmanlık alanındaki bir lise ve ya üstü diplomaya sahip olmalı veya projeye ilgili iş kolunda en az 3 yıl çalıştığına dair hizmet dökümü ibraz edebilmelidir.
- Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.
- Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Nihai ödeme talebinin yapıldığı tarihte başvuru sahipleri Ulusal Hayvan Kayıt Sistemine kayıtlı olmalıdır.
- Yatırım döneminin sonunda, desteklenen yatırımlar, yatırımın kapsamı ile ilgili olan hayvan refahı ve çevre koruma konularındaki ilgili AB standartları ile uyum sağlamalıdır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilebilir.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

101-4 Yumurta Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; yumurta üreten işletmelerin genel performansının iyileştirmesi ve rekabet güçlerinin artırılması, çevrenin korunması ve hayvan refahı ile ilgili AB standartlarına uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destekten, kamu tüzel kişilikleri hariç, Çiftçi Kayıt Sistemi veya Ulusal Hayvan Kayıt Sistemi'ne kayıtlı gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

Yatırım Konuları ve Oranları

Tutarı 5.000 – 500.000 Avro arasındaki projeler program kapsamında tüzel kişiler için %50, gerçek kişiler için %55 oranında desteklenir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %60'tır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Yumurta üreten işletmeler, yatırım sonunda en az 20.000, en fazla 100.000 yumurta tavuğu kapasite limitlerini aşmamalıdır.

Yumurta üretiminde aktif olan ve aşağıdaki şartları karşılayan sadece mevcut tarımsal işletmeler, kapasitelerini artırmamak şartıyla uygundur:

- Tesislerinde ve ekipmanlarında yenileme ihtiyacı bulunan işletmeler
- Tesislerini, yerleşim bölgelerinden uzak bir alana (aynı il içinde) taşıyan işletmeler
- Hayvan refahı koşullarını yerine getirmek amacıyla kapasite artışı olmadan bina genişletenler

Destek oranı, başvuru sahibi 40 yaşın altında olması durumunda %5, yatırım dağlık alanda gerçekleştiriliyor ise %5, iki koşul beraber sağlanıyor ise %10 artar.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Hayvan refahı koşullarını yerine getirmek amacıyla mevcut tarımsal işletmeler, kapasitelerini artırmadan, mevcut yumurta tavukçuluğu işletmeleri için binalarını genişletebilirler.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi/bina alımı, ikinci el makine ve teçhizat alımı, kira giderleri, işletme giderleri, hayvan alımı, vergiler bakım/amortisman giderleri ve sigorta giderleri uygun olmayan harcamalar arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-19 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- İşletmenin taşınması durumunda, mevcut tarımsal işletmenin başvuru sahibine ait olması ve aynı il sınırları içinde olması gerekmektedir.
- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.
- Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise temsil ve ilzama yetkili olan kişi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahibi ziraat, veterinerlik veya ilgili diğer uzmanlık alanındaki bir lise ve ya üstü diplomaya sahip olmalı veya projeye ilgili iş kolunda en az 3 yıl çalıştığına dair hizmet dökümü ibraz edebilmelidir.
- Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.
- Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Nihai ödeme talebinin yapıldığı tarihte başvuru sahipleri Ulusal Hayvan Kayıt Sistemine kayıtlı olmalıdır.
- Yatırım döneminin sonunda, desteklenen yatırımlar, yatırımın kapsamı ile ilgili olan hayvan refahı ve çevre koruma konularındaki ilgili AB standartları ile uyum sağlamalıdır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilebilir.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

103-1 Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; yeni süt toplama merkezlerinin, peynir altı suyu işleme tesislerinin ve süt işleyen işletmelerin kurulumu ve mevcutların modernizasyonu amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel ve gerçek kişiler uygun yararlanıcılar olarak tanımlanmıştır.

Eğer başvuru sahibi tüzel kişi ve şirket/gerçek kişi ise, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığına üye olmalıdır.

Yatırım Konuları ve Oranları

Proje tutarı süt ve peynir altı suyu işleyen işletmeler için 30.000 - 3.000.000 Euro arasında, süt toplama merkezleri için 30.000 - 1.000.000 Euro arasında olmalıdır. Destekler, üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için %50, gerçek ve tüzel kişiler için ise %40 oranındadır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Yatırım sonunda; süt ve peynir altı suyu işleyen işletmeler günlük en az 10 ton kapasitede olmalıdır. Süt toplama merkezleri için ise alt ve üst limit yoktur.

Yatırım döneminin sonunda yatırım, iş güvenliği, AB hijyen (çiğ süt hariç) ve yapısal standartları (EC 852/2004, EC 853/2004'e istinaden) ve AB çevre standartlarını karşılamalıdır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Soğutuculu araç (motorlu taşıt ve soğutma tankı/kasası birlikte) da destek kapsamına alınmıştır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun desteklenmeyen maliyetler arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-26 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi; tüzel kişilik ise daimi bir çalışanı; 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.

Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.

Başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve SGK borçlarının bulunmaması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl devam ettirmelidir.

Tek bir başvuru sahibi toplam kapasite ve destek limitlerini aşmamak kaydıyla 5 adete kadar süt toplama merkezi kurabilir.

Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.

AB'ye ihracat yapan işletmeler destek için uygun değildir.

Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir. Bu ilave sadece atık harcamaları için geçerlidir.

Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.

Yeni bir işletme kurulması durumunda, başvuru yapılan ilde ilgili sektörde kapasite fazlası olmaması gerekmektedir.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000-2.500.00 TL olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 2.500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla üç taksit halinde yapılır.

103-2 Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; yeni parçalama tesislerinin ve kesimhanelerin kurulumu ve mevcutların modernizasyonu amaçlanmaktadır. Ayrıca mevcut kırmızı et işleme tesislerinin ise kapasite artırımı olmaması koşulu ile modernizasyonu desteklenmektedir.

Kimler Faydalanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel ve gerçek kişiler uygun yararlanıcılar olarak tanımlanmıştır.

Eğer başvuru sahibi tüzel kişi ve şirket/gerçek kişi ise, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığına üye olmalıdır.

Yatırım Konuları ve Oranları

Proje tutarı 30.000- 3.000.000 Euro arasında olmalıdır. Destekler, üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için %50, gerçek ve tüzel kişiler için ise %40 oranındadır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Kırmızı et kesimhaneleri yatırım sonunda, günlük 30-500 büyükbaş veya 50-4.000 küçükbaş kesim kapasitesinde olmalıdır. Et işleme tesisleri ve parçalama tesisleri için günlük kapasite 0,5-5 ton aralığında olmalıdır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Soğutuculu araç (motorlu taşıt ve soğutma tankı/kasası birlikte) da destek kapsamına alınmıştır(kesimhaneler hariç).

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun desteklenmeyen maliyetler arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-26 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Yeni et işleme tesislerinin kurulması desteklenmemektedir.

Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise daimi bir çalışanı 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.

Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.

Başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve SGK borçlarının bulunmaması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl devam ettirmelidir.

Yeni işletme ya da mevcut bir işletme içinde yeni tesis kurulumu, başvuru aşamasında ilde et ürünleri sektörüyle ilgili kapasite fazlası olmaması durumunda uygundur.

AB'ye ihracat yapan işletmeler destek için uygun değildir.

Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir. Bu ilave sadece atık harcamaları için geçerlidir.

Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000-2.500.00 TL olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 2.500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla üç taksit halinde yapılır.

103-3 Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle, mevcut kanatlı eti işleme tesislerinin, parçalama tesislerinin ve kesimhanelerin kapasite artırımını olmaması koşulu ile modernizasyonu hedeflenmektedir.

Kimler Faydalanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel ve gerçek kişiler uygun yararlanıcılar olarak tanımlanmıştır.

Eğer başvuru sahibi tüzel kişi ve şirket/gerçek kişi ise, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığına üye olmalıdır.

Yatırım Konuları ve Oranları

Proje tutarı 30.000 - 3.000.000 Euro arasında olmalıdır. Destekler, üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için %50, gerçek ve tüzel kişiler için ise %40 oranındadır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Kanatlı eti kesimhaneleri yatırım sonunda, saatte 1.000-5.000 tavuk veya 100-1.000 hindi/kaz kesim kapasitesine sahip olmalıdır. Et işleme tesisleri ve parçalama tesisleri için günlük kapasite 0,5-5 ton aralığında olmalıdır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Soğutuculu araç (motorlu taşıt ve soğutma tankı/kasası birlikte) da destek kapsamına alınmıştır(kesimhaneler hariç).

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri desteklenmeyen maliyetler arasındadır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-26 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Yeni işletmelerin kurulması desteklenmemektedir. Kesimhane ve et parçalama tesisleri kurulması bu çağrı için TARSUS'da kabul edilmemektedir.

Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise daimi bir çalışanı 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.

Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.

Başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve SGK borçlarının bulunmaması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl devam ettirmelidir.

AB'ye ihracat yapan işletmeler destek için uygun değildir.

Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir. Bu ilave sadece atık harcamaları için geçerlidir.

Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000-2.500.00 TL olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 2.500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla üç taksit halinde yapılır.

103-4 Su Ürünlerinin İşlenmesi Ve Pazarlanması Programı

Desteğin Amacı

Bu destekle; su ürünleri işleyen işletmelerin kurulumu ve mevcut olanların modernizasyonu hedeflenmektedir.

Kimler Faydalanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel ve gerçek kişiler uygun yararlanıcılar olarak tanımlanmıştır.

Eğer başvuru sahibi tüzel kişi ve şirket/gerçek kişi ise, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığına üye olmalıdır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Proje tutarı 30.000 - 1.500.000 Euro arasında olmalıdır. Destekler, üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için %50, gerçek ve tüzel kişiler için ise %40 oranındadır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Yatırım sonunda; işleme tesisi yıllık 100-2.000 ton arası su ürünleri, balık yağı veya yumuşakça, çift kabuklu yumuşakça ve kabuklu deniz canlıları işleme üretim kapasitesine sahip olmalıdır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Soğutuculu araç (motorlu taşıt ve soğutma tankı/kasası birlikte) da destek kapsamına alınmıştır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, canlı hayvan satın alınması, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-26 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise daimi bir çalışanı 65 yaşın üzerinde olmamalıdır. Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.

Başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve SGK borçlarının bulunmaması gerekmektedir.

Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl devam ettirmelidir.

Bu sektördeki yatırımlar karada gerçekleştirilen yatırımlar olmalıdır.

İnsan tüketimine yönelik olmayan su ürünleri ve kültür balıkçılığı ürünler ile ilgili yatırımlar uygun değildir. Fakat su ürünleri ve kültür balıkçılığı ürünlerinin (insan tüketimine yönelik olanlar) atıklarının işleme ve pazarlamaları ile ilgili yatırımlar uygundur.

AB'ye ihracat yapan işletmeler destek için uygun değildir.

Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.

Yeni bir işletme kurulması durumunda, başvuru yapılan ilde ilgili sektörde kapasite fazlası olmaması gerekmektedir.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir. Bu ilave sadece atık harcamaları için geçerlidir.

Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000-2.500.00 TL olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilir.

Uygun harcamaların toplam değerinin 2.500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla üç taksit halinde yapılır.

103-5 Meyve Ve Sebzelerin İşlenmesi Ve Pazarlanması Programı

Destneğin Amacı

Bu destekle, soğuk hava deposu ile kurutma/paketleme tesisi kurulumu ve mevcutların modernizasyonu amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüm tüzel ve gerçek kişiler uygun yararlanıcılar olarak tanımlanmıştır.

Eğer başvuru sahibi tüzel kişi ve şirket/gerçek kişi ise, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığına üye olmalıdır.

Üretici örgütleri de bu desteğe başvurabilir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Proje tutarı 30.000 - 1.250.000 Euro arasında olmalıdır. Destekler, üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişiler için %50, gerçek ve tüzel kişiler için ise %40 oranındadır. Avro kuru 1 Avro = 9,3286 TL olarak belirlenmiştir.

Yatırım sonunda; soğuk hava deposu kapasitesi en fazla 10.000 m³ olmalıdır. Bu kriter, üretici örgütlerinin veya üretici örgütünün hakim ortak (ortaklık payının %50'den fazla) olduğu tüzel kişilerin yapacağı başvurularda aranmayacaktır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları desteklenir.

Soğutuculu araç (motorlu taşıt ve soğutma tankı/kasası birlikte) da destek kapsamına alınmıştır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, zirai ürün haklarının, yıllık bitkilerin ve onların ekimlerinin satın alınması, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 15 Şubat-26 Nisan 2021 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi gerçek kişi ise kendisi, tüzel kişilik ise daimi bir çalışanı 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişilikler uygun değildir.
- Başvuru sahiplerinin devlete ödenmemiş vergi ve SGK borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Başvuru sahipleri yatırımlarını, yatırımın bitiminden itibaren 5 yıl devam ettirmelidir.
- Meyve ve sebzelerin depolanması, tasnif edilmesi, işlenmesi ve paketlenmesi konularına destek verilir.
- AB'ye ihracat yapan işletmeler destek için uygun değildir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Yatırım süreleri en fazla 9 ay olarak planlanmalıdır.
- Yeni bir işletme kurulması durumunda, başvuru yapılan ilde ilgili sektörde kapasite fazlası olmaması gerekmektedir.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Atık madde depolama ve atık yönetimi ile ilgili yapılan harcamaların destek oranına %10 ilave edilir. Bu ilave sadece atık harcamaları için geçerlidir.
- Yenilenebilir enerjiye yönelik makine-ekipman satın alınması destek kapsamındadır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksit halinde gerçekleştirilir.

- Uygun harcamaların toplam değerin 500.000-2.500.00 TL olduğu yatırımlarda ödeme en fazla iki taksit halinde gerçekleştirilir.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 2.500.000 TL'den fazla olduğu yatırımlarda ödeme en fazla üç taksit halinde yapılır.

302-1 Bitkisel Üretim Çeşitlendirilmesi, Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi ve Paketlenmesi

Desteğin Amacı

Bu destekle, süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar ve misel, fide ve fidan, çiçek soğanı vb. ürün faaliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Tüzel kişilikte başvuru sahibi, 50 kişiden daha az çalışana sahip, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon TL'den daha az olan bir mikro veya küçük ölçekli işletme olmalıdır.

Başvuru sahibi çiftçi veya çiftlik hane halkının bir üyesi değilse, yatırım kırsal alanlarda olmalıdır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar ve misel, fide ve fidan ve çiçek soğanı gibi ürün yatırımları desteklenmektedir. Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Açık arazi büyüklüğü maksimum 4 hektar (Tıbbi Aromatik Bitki Yetiştiriciliği hariç), sera büyüklüğü ve mantar ile misel üretim alanı maksimum 2 hektar olmalıdır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

302-2 Arıcılık Ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi Ve Paketlenmesi

Destneğin Amacı

Bu destekle, arıcılık alanında yeni işler yaratmak suretiyle istihdamın desteklenmesi ve iş faaliyetlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Tüzel kişilikte başvuru sahibi, 50 kişiden daha az çalışana sahip, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon TL'den daha az olan bir mikro veya küçük ölçekli işletme olmalıdır.

Başvuru sahibi çiftçi veya çiftlik hane halkının bir üyesi değilse, yatırım kırsal alanlarda olmalıdır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Bal ve arı ürünleri için, yatırım kapsamında ulaşılabilecek kovan sayısı, nihai ödeme talebi sırasında gerçekleştirilmek üzere, yararlanıcı başına minimum 30 ve maksimum 500 kovan ile sınırlıdır.

Bal ve arı ürünlerinin işlenmesi ve paketlenmesi ve kovanların üretimi için kovan sayısındaki sınırlama dikkate alınmayacaktır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır. Arıcılık faaliyetleri söz konusu olduğunda, yenilenebilir enerji yatırımlarına 3 KW'ya kadar müsaade edilecek olup, şebekeden bağımsız (off-grid) sistemler uygun olarak değerlendirilecektir.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Arıcılar, arıcılık kayıt sisteminde kayıtlı olmalıdır.
- Ana arı üretimi için yararlanıcının, nihai ödeme talebi esnasında, geçerli bir yetiştirme lisansına sahip olması gerekmektedir.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

302-3 Zanaatkarlık Ve Katma Değerli Ürünler

Desteğin Amacı

Bu destek, zanaatkarlık faaliyetleri ile gıda-gıda olmayan ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasını içermektedir.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Tüzel kişilikte başvuru sahibi, 10 kişiden daha az çalışana sahip ve 3 milyon TL'den daha az yıllık ciroya sahip mikro ölçekli işletmeler olmalıdır.

Başvuru sahibi çiftçi veya çiftlik hane halkının bir üyesi değilse, yatırım kırsal alanlarda olmalıdır. Eğer başvuru sahibi kırsal alanda yaşayan gerçek kişi ise, yatırım kırsal alanda olmalıdır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Destek kapsamında yalnızca tablolarda belirtilen katma değerli ürünler desteklenir.

Gıda Ürünleri
Et işleme, Süt işleme, Meyve ve Sebze İşleme
Sofralık Zeytin ve Zeytin Mamulleri
Kurutulmuş Meyve ve Sebzelerin İmalatı
Boza, Salep
Bakliyat (İşleme ve Paketleme)
Mısır Kurutma
Yerel Yiyecek (Yemek, Börek, Tatlı, Şekerlemeler, Unlu Mamuller)
Baharatlar
Kaya Tuzu
Bitki Çayları ve Aromatik Kahveler
Pamuk Yağı, Defne Yağı, Susam Yağı
Soslar
Kemiksuyu

Gıda Olmayan Ürünler
Sabun
Gülsuyu
Pelet (biyo-yakıt) ve Briket (biyo-yakıt)
Prina

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır.

Ayrıca, aynı il sınırları içerisinde yer alan dükkanlar ve stantların kurulması dahil olmak üzere, tanıtım ve pazarlama ile ilişkili yatırımlar da destek kapsamındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Tanıtım stantları veya satış noktaları, yatırımın gerçekleştiği ilin kırsal olmayan alanlarında olabilir.
- Tarımsal ürünlerin birincil üretimi bu destek kapsamında değildir.
- Süt işleme konusunda yapılan yatırımların nihai kapasitesi, yatırımın sonunda maksimum 10 ton/gün olacaktır.
- Et işleme konusunda yapılan yatırımların nihai kapasitesi, yatırımın sonunda maksimum 0,5 ton/gün olacaktır.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

302-4 Kırsal Turizm Ve Rekreasyon Faaliyetleri

Destekğin Amacı

Bu destek; konaklama, yeme-içme tesisleri ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Tüzel kişilikte başvuru sahibi, 50 kişiden daha az çalışana sahip, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon TL'den daha az olan bir mikro veya küçük ölçekli işletme olmalıdır.

Bu faaliyet kapsamındaki yatırımlar, başvuru sahibinin statüsüne bakılmaksızın kırsal alanda olmalıdır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır.

Ayrıca, turistik açık alan aktivitelerinin organizasyonu ile doğrudan bağlantılı verimli altyapı yatırımları da desteklenmektedir.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Konaklama tesisleri, nihai ödeme talebine kadar, "Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik" uyarınca belgelendirilmelidir.
- Nihai ödeme talebi esnasında işletmenin kapasitesi maksimum 25 oda olmalıdır.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

302-5 Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Destekğin Amacı

Bu destek, iç sularda üretim ve ürün satışı yapan işletmelerin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Tüzel kişilikte başvuru sahibi, 50 kişiden daha az çalışana sahip, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 25 milyon TL'den daha az olan bir mikro veya küçük ölçekli işletme olmalıdır.

Başvuru sahibi çiftçi veya çiftlik hane halkının bir üyesi değilse, yatırım kırsal alanlarda olmalıdır.

Desteklenen Ürünler ve Oranları

Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Program kapsamında desteklenecek türler şunlardır: Alabalık, sazan, yayın balığı, kerevit, kurbağa, algler, sudak, tatlı su levreği, turna, tilapya, mersin balığı, Avrupa yılan balığı, gelin balığı (karabalık), Amerikan yayın balığı.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Yatırımın uzantısı olarak restoran veya satış noktası aynı ilde yer alan kırsal olmayan bir alanda olabilir.
- Yatırım bir restoran veya satış noktası içeriyor ise başvuru sahibinin kırsalda yaşayan su ürünleri yetiştiricisi olması ve gerçek kişi olması gerekmektedir.
- Yatırımın kapasitesi, nihai ödeme talebi esnasında yılda 10-200 ton arasında olmalıdır.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

302-6 Makine Parkları

Desteğin Amacı

Bu destekle, yerel tarım sektörünün ortak ihtiyaçlarına hizmet edecek faaliyetlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu destek programına sadece üretici örgütleri başvuru yapabilmektedir.

Bu faaliyet kapsamındaki yatırımların kırsal alanda olması gerekmektedir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Üst limitleri geçen kısım desteklenmez ve aşan miktar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. 2020 yılında tarımsal makine, alet ve ekipmanların alımında kendi yürür ve/veya motorlu araçlar da uygun harcama olarak eklenmiştir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Yenilenebilir enerji ve atık işleme yatırımları da desteklenen maliyetler arasındadır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.

- Destek talep edilen makine ekipmanların üretici örgütü tarafından üyelerine ortak kullanıma yönelik olarak kiralanması amaçlanmaktadır.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.

302-7 Yenilenebilir Enerji Yatırımları

Desteğin Amacı

Bu destekle; elektriği, elektrik dağıtım şirketlerine satarak kar elde etmek amacı ile yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırımların desteklenmesi amaçlanmaktadır. Uygun yararlanıcılar diğer çiftlik faaliyetleri çeşitlendirme aktivitelerinden bağımsız olarak, elektriği, elektrik dağıtım şirketlerine satarak kar elde etmek amacı ile yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapabilirler.

Kimler Faydalanabilir?

- Çiftlik içi veya dışı faaliyetlerini çeşitlendiren çiftçiler veya çiftlik hane halkı üyeleri,
- Kırsal alanlardaki gerçek kişiler,
- Kırsal alanlardaki özel tüzel kişiler faydalanabilir.

Bu faaliyet kapsamındaki yatırımların başvuru sahibinin statüsüne bakılmaksızın kırsal alanda olması gerekmektedir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Elektrik ve ısı üretimi için yapılacak yatırımları içermektedir. Bu kapsamdaki yatırımlar için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro, en fazla 500.000 Avrodur. Avro kuru 1 Avro = 7,2475 TL olarak belirlenmiştir. Destek oranı, harcama tutarının %55'idir. Üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler için destek oranı %65'tir.

Elektrik ve ısı üretim amacı ile her türlü yenilenebilir enerji faaliyetleri (hidroelektrik hariç), aşağıda belirtilenler olmak üzere uygundur:

- Fotovoltaik güneş enerjisi sistemleri
- Konsantre güneş enerjisi sistemleri
- Rüzgâr enerjisi sistemleri
- Jeotermal, biyokütle, mikrojenerasyon sistemleri

Destek kapsamında 5 MW kapasiteye kadar olan enerji yatırımları desteklenecektir. Mikro-kojenerasyon için bu miktar 100 kWe olarak belirlenmiştir.

Eğer yatırım yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretilmesini hedefliyor ise, ulusal şebekeye bağlanması zorunludur.

Desteklenen Maliyetler

Yapım işleri, makine, yazılım ve ekipman alımı, görünürlük giderleri, mimarlık, mühendislik ve danışmanlık harcamaları ile lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik genel maliyetler desteklenir. Uygun harcamalar vergiden muaftır.

Desteklenmeyen Maliyetler

Arazi ve mevcut binaların satın alınması, ikinci el makine-ekipman alımı, tüm vergiler, işletme giderleri, bakım ve amortisman gideri, her türlü kira gideri uygun olmayan harcamalardır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlükleri tarafından 1-23 Haziran 2020 tarihleri arasında alınmaktadır ve destekle ilgili ayrıntılı bilgilendirme kurumun internet sitesi aracılığı ile yapılmaktadır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Başvuru sahibi 65 yaşın üzerinde olmamalıdır.
- Başvuru sahiplerinin vergi ve sosyal güvenlik borçlarının bulunmaması gerekmektedir.
- Yatırımın kiralık mülk üzerinde yapılması durumunda yatırım tamamlanmasını müteakip 5 yıl kiralama süresi şartı aranmaktadır.
- Başvuru sahipleri, TKDK tarafından son ödemenin yapılmasından sonra 5 yıl süre ile yatırımın muhafaza edilmesini ve önemli bir değişikliğe maruz kalmamasını temin etmek zorundadırlar.
- Uygun harcamaların toplam değerinin 500.000 TL ve altında olduğu yatırımlarda ödeme tek taksitte, üstünde olduğu yatırımlarda en fazla 2 taksitte yapılır.
- Başvuru sahibi, aynı başvuru çağrı döneminde birden fazla proje başvurusu yapamaz.
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerdeki yatırım süreleri en fazla 12 ay olarak planlanmıştır.
- Sıralama kriterlerinde başvuru sahibi üretici örgütleri ve üretici örgütünün hakim ortak olduğu tüzel kişilikler olduğu zaman 15 ilave puan verilir.

KOSGEB Destekleri

Girişimciliği Geliştirme Destek Programı

Desteğin Amacı

Bu program; girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulması adına birçok alanda çeşitli sektörleri kapsayacak şekilde yürütülmektedir ve iki ana kapsamdan oluşmaktadır:

- Girişimcilik Eğitimi
- Girişimciliği Geliştirme Desteği

Girişimcilik Eğitimleri, ülkede girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulması genel hedefine uygun olarak; girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında bilgi ve beceri sahibi olmaları, bu süreçte kendi rol ve sorumluluklarının farkına varmaları ve kendi iş fikirlerine yönelik iş planı hazırlayabilecek bilgi ve deneyim kazanmaları amacıyla düzenlenir. Girişimcilik Eğitimleri, en az 32 saat süren, genel katılıma açık ve ücretsiz eğitimlerdir.

Girişimcilik Eğitimini tamamlayıp girişimcilik sertifikasını kazanan katılımcılar ise Girişimciliği Geliştirme Desteğinden yararlanabilir. Eğitimler online olarak internet üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Kimler Faydalanabilir?

Girişimciliği Geliştirme desteğinden faydalanmak için Girişimcilik Eğitimini tamamlama şartı aranmaktadır. Ayrıca:

- Girişimcinin kurduğu işletmenin son 1 yıl için de kurulmuş olması,
- Girişimcinin son 3 yıl içinde kendisine ait gerçek kişi statüsünde başka bir işletmesinin olmaması ve %30 üzeri ortaklığı bulunmaması,
- Girişimcinin kurmuş olduğu işletmedeki payının en az %50 olması,
- Girişimcinin destek sürecinde; başka bir işletme/kurum/kuruluştaki SGK hükümlerine tabi olarak çalışmaması gerekmektedir.

Destek Konuları ve Oranları

Destek, Geleneksel Girişimci Desteği ve İleri Girişimci Desteği olarak iki gruba ayrılmıştır.

Geleneksel Girişimci Desteği

Geleneksel Girişimci Programının hedefi, işletmeleri kuruluş yıllarında desteklemek ve bu işletmelerde istihdamı teşvik etmektir.

Kuruluş Desteği	Gerçek kişi statüsünde kurulan işletmeler için 5.000 TL
	Sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeler için 10.000 TL
Sertifika Desteği	Gerekli mesleki ve teknik sertifika vb. belgeler için 5.000 TL

Destek Konusu	1. Performans Dönemi Toplam Prim Gün Sayısı*	2. Performans Dönemi Toplam Prim Gün Sayısı*
Performans Desteği**	180-539 olan işletmeye 5.000 TL	360-1079 olan işletmeye 5.000 TL
	540-1079 olan işletmeye 10.000 TL	1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL
	1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL	1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL

*Birinci dönem ilk yıl, ikinci dönem ise ikinci yılın sonuna kadar geçen süredir.

**Girişimcinin; genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda her bir performans döneminde belirlenen tutarlara 5.000 TL eklenir.

İleri Girişimci Desteği

İleri girişimci Programının hedefi, ülkemizin stratejik önceliklerine uygun olarak yenilikçi, orta yüksek ve ileri teknoloji sektörler ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin sayısının artırılmasıdır. Bu destek kapsamında geleneksel girişimci desteklerine ek olarak tabloda yer alan destekler de verilmektedir.

İleri Girişimci Makine Teçhizat, Yazılım ve Danışmanlık Desteği	Destek Tutarı	Destek Oranı
Düşük Orta-Düşük Teknoloji Düzeyi	100.000 TL	%75 (Yerli Malı ise %90)
Orta Yüksek Teknoloji Düzeyi	200.000 TL	
Yüksek Teknoloji Düzeyi	300.000 TL	
Danışmanlık ve İşletme Koçluğu Desteği	10.000 TL	%75

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular sürekli aktif olup KOSGEB'e müracaat edilmelidir. Eğitim kayıtları internet üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Proje kapsamında satın alınacak 2. el makine ve teçhizat en fazla 3 yaşında olmalıdır.
- Proje kapsamında satın alınan makine teçhizat 2 yıl boyunca kiralanamaz veya devredilemez.
- Girişimci, kuracağı işletmede en az %50 kurucu ortaklığına sahip olmalıdır.

Belediye Destekleri

Belediye Tarımsal Desteği

Desteğin Amacı

TARSUS ve MERSİN ili genelinde kırsal kalkınma ve bitkisel üretimi geliştirmek için belirlenen bazı ürünlere destek verilmesi amaçlanmaktadır.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan destekler

60 yetiştiriciye kişi başi 24 dişi, 1 erkek olmak üzere toplam 1500 küçükbaş hayvan desteği ile bu hayvanların bir yıllık yem ve aşi desteği, 4 ton kaba yem tohumu, Kooperatiflere; badem soyma, bitkisel atık kıyma, erik boylama yıkama, zeytin boylama, üzüm sıkma, taş kırma makinası, süt soğutma tankı desteği, örtü altı sebze yetiştiriciliğinde beyaz sinek ve sera beyaz sineği zararlılarına karşi sarı yapışkan tuzak kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla 1100 üreticiye %100 hibeli toplam 1100 adet sarı yapışkan tuzak dağıtımı, 13 üreticiye 65 dekarlık alana sarı buğday ekilmesi için tohum, gübre ve ilaç desteği verilirken, fide ve fidan desteği kapsamında 100 bin lavanta fidesi, 12 bin 500 adet incir fidanı, 200 bin adet nergis soğanı, 3 bin 250 avokado fidanı, 51 bin gemlik zeytin fidanı, 9 bin 120 adet Sarıulak zeytin fidanı dağıtımı.

KREDİ DESTEKLERİ

Tarımsal Üretime Yönelik Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredileri

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin aracılığıyla ilgili tablolarda belirtilen oranlarda kredilerde indirim yapılabilir ve kredi üst limitleri aşılmamak suretiyle tarımsal kredi kullanılabilir. Tarımsal üreticiler, tarımsal amaçlı kooperatifler bu destekten yararlanabilir. Başvurular, bankaya ve Tarım Kredi Kooperatifine 1 Ocak 2020-31 Aralık 2022 tarihleri arasında yapılır.

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		KREDİ ÜST LİMİTİ (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
SÜTÇÜ VE KOMBİNE SIĞIR YETİŞTİRİCİLİĞİ	50	50	25.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme yatırımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Jeotermal/yenilenebilir/atık enerji kullanımı	10	10	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
BÜYÜKBAŞ HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ	50	50	10.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	-	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	
KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK	75	75	15.000.000
Öncelikli bölge yatırımı	10	10	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
ARICILIK	50	50	2.500.000
Organik/iyi tarım uygulamaları	-	10	

Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	70	80	
KANATLI SEKTÖRÜ	25	50	5.000.000
Atıl işletme alımı	10	-	
Sözleşmeli üretim	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	55	80	
KANATLI SEKTÖRÜ DAMIZLIK YETİŞTİRİCİLİĞİ	75	75	10.000.000
SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ	50	50	10.000.000
Su ürünleri yetiştirme	10	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	80	80	
GELENEKSEL (YAYGIN) HAYVANSAL ÜRETİM			1.500.000
100.000 TL'ye kadar olan krediler (100.000 TL dahil)	100	100	
100.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Sözleşmeli üretim	-	10	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		KREDİ ÜST LİMİTİ (TL)
	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	
KONTROLLÜ ÖRTÜALTI TARIMI	50	50	25.000.000
Jeotermal/yenilenebilir/atık enerji kullanımı	20	20	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
YEM BİTKİSİ ÜRETİMİ	75	75	5.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	-	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	95	100	
YURT İÇİ SERTİFİKALI TOHUM, FİDE, FİDAN ÜRETİMİ	100	100	20.000.000
SÜS BİTKİSİ ÜRETİMİ	50	50	10.000.000
STRATEJİK BİTKİSEL ÜRETİM	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	

Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİ VE BAĞCILIK	75	75	10.000.000
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	100	
GELENEKSEL (YAYGIN) BİTKİSEL ÜRETİM			2.500.000
50.000 TL'ye kadar olan krediler (50.000 TL dahil)	100	100	
50.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç çiftçi/girişimci (<41 yaş)	10	10	
Kadın çiftçi/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	
TARIM MAKİNELERİ (Traktör ayrık)	50	-	2.500.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	75	-	
TRAKTÖR	25	-	500.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	50	-	
MODERN BASINÇLI SULAMA SİSTEMİ YATIRIMI	75	-	5.000.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	-	
TARIM MAKİNELERİ PARKI	75	-	5.000.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	100	-	
ARAZİ ALIMI (BİRLEŞTİRME)	25	-	2.500.000
LİSANSLI DEPOCULUK YATIRIMLARI	50	-	50.000.000
ELÜS KARŞILIĞI KREDİ	-	100	5.000.000
SOĞUK HAVA DEPOSU YATIRIMLARI	50	-	10.000.000
TARIMSAL ÜRÜNLERİN İŞLENMESİ	50	50	10.000.000
SÖZLEŞMELİ ÜRETİM (üretim yaptıran gerçek/tüzel kişi)	-	50	50.000.000
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	-	20	
Stratejik bitkisel ürün	-	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	-	80	
ÖZEL ORMANCILIK	50	50	10.000.000

Diğer Açıklamalar

- Birden fazla üretim konusunda kredi talebinde bulunan üreticilere kullanılabilir toplam kredi üst limiti, krediye konu ürünlerden en yüksek kredi limitine sahip ürüne göre belirlenir.

- Uygulama kapsamında kredi kullanmak suretiyle yapılan yatırımlardan sigortaya konu olabilecek varlıklar (ahır, kümes, hayvan ve benzeri) ile tarımsal ürünlerin kredi tutarı üzerinden sigorta ettirilmesi zorunludur.
- Öncelikli bölgeler il bazında belirlenmiştir. Ayrıntılar için 2020/4 sayılı tebliğ incelenmelidir.
- Atıl işletme özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, kredi ile alınacak hayvancılık işletmesinin asgari bir yıldır faal olmaması gerekmektedir.
- Hayvansal yatırım konularında minimum hayvan kapasitesi aranmaktadır. Büyükbaş için 50, küçükbaş için 200-250, piliç için 10 bin, arıcılık için 50 kovan kapasitesi aranır.
- Detaylı bilgi için 2020/4 sayılı tebliğ ve 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı incelenmelidir.

Kredi Garanti Fonu (KGF)

Kredi Garanti Fonu, iktisadi ve ticari faaliyette bulunan KOBİ'ler ile bu vasıfta sayılan esnaf, sanatkârlar, serbest meslek mensupları, kooperatifler (arsa ve konut yapı kooperatifleri hariç), çiftçiler ve KGF'nin Ana Sözleşmesi'nde belirlenen nitelikleri taşıyan gerçek veya tüzel kişi işletmelere Banka tarafından kullanılan kredilere KGF A.Ş. kendi bünyesinde yapacağı kredi değerliliği tespiti sonrasında kefalet sağlamaktadır.

Kapsam ve Ayrıntılar

KGF tarafından Portföy Garanti Sistemi (PGS), Portföy Garanti Sistemi Dışı Kefalet (PLS) ve Doğrudan Kefalet olmak üzere 3 tür sistem uygulanmaktadır. PGS'de KGF ortağı olan banka tarafından işletmeye verilmesi onaylanan ve kefaleti banka aracılığıyla KGF'den istenen krediye KGF tarafından sadece uygunluk kriteri kontrolü uygulanmaktadır. PLS'de KGF ortağı olan banka tarafından işletmeye verilmesi onaylanan ve kefaleti banka aracılığıyla KGF'den istenen krediye KGF tarafından 7 iş günü içinde kredi değerlendirme süreci uygulanmaktadır. Doğrudan kefalet sisteminde ise aracı banka bulunmamakta; KOBİ, KGF ile protokolü bulunan destek sağlayan kuruma destek başvurusunda bulunmakta, talep edilen desteğe kefalet için KGF'ye müracaat etmekte, kurum ve KGF müracaat onayları sonrası KGF Kefalet Mektubunu destek sağlayıcı kuruma sunmaktadır. KGF ile protokolü bulunan destek sağlayıcı kurumlar KOSGEB, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve TÜBİTAK'tır. KOBİ'ler için:

- İşletme kredilerinde vade asgari 6 ay, azami 60 aydır, ödemesiz dönem azami 1 yıldır.
- Yatırım kredilerinde ise vade asgari 6 ay, azami 84 ay olup, ödemesiz dönem azami 2 yıldır.
- Kefaletten yararlanma süresi KGF'nin kefalet tahsis tarihinden itibaren 1 yıldır.
- Her bir yararlanıcı/grup lehine kefalet limiti azami 3 milyon TL'dir ve azami kefalet oranı %80dir.

Önemli Not: KGF kefaleti ile kullanılacak kredilerde, kefalet için kullanılan kaynağa, destek sağlayıcı kurumla yapılan protokole ve yararlanıcının özelliğine göre kefaletin vadesi, oranı ve azami tutarı farklılık gösterebilmektedir. Ayrıntılı bilgi için KGF web sitesinin incelenmesi ve kaynağından bilgi edinilmesi önerilir.

Ücret ve Komisyon

- İlk yıl için kredi kullandırım sırasında peşin olarak KGF'nin kefalet tutarı üzerinden, müteakip yıllarda ise her yıl kefalet riski üzerinden peşin olarak %2 oranında kefalet komisyonu tahsil edilir.
- Yararlanıcıya kullanılacak kredinin Borçlu Cari Hesap/Rotatif, Doğrudan Borçlandırma sistemi, Katılım Bankalarının cari hesap benzeri kullanılan kurumsal finansman desteği

kredilerinden biri olması halinde kefalet komisyonu her yıl için KGF'nin kefalet limiti üzerinden peşin olarak %2 oranında tahsil edilir.

- Taahhüt hizmetlerine yönelik geçici ve kesin teminat mektuplarında kefalet tutarı üzerinden % 1 oranında tahsil edilir.

Başvuru koşulları

Yararlanıcının KOBİ vasfını haiz gerçek veya tüzel kişi işletme olması gerekmektedir.

Başvurular bankalar kanalıyla yapılmaktadır.

Orman Genel Müdürlüğü Özel Ağaçlandırma Desteklemeleri

Desteğin Amacı

Bu destek; orman alanını artırmak, biyolojik çeşitliliği geliştirmek ve bozulan orman ekosistemini yeniden oluşturmak amacıyla Genel Müdürlükçe sağlanır. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı, rehabilitasyon, fidanlık, ağaç ıslahı, tohum ve fidan üretimi ve imar-ihya çalışmalarını kapsar.

Kimler Faydalanabilir?

Gerçek ve tüzel kişiler uygun şartları sağlaması durumunda bu destekten yararlanabilir.

Destek Esasları

Gerçek ve tüzel kişilere onaylı uygulama projesine göre, bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, hazine arazilerinde, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazilerde ve sahipli arazilerde asli veya odun dışı orman ürünü veren ağaç ve ağaççık türleri ile yaptıkları özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmaları ile özel orman fidanlıkları için Genel Müdürlük tarafından Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Yönetmeliğinde ön görülen şekilde hibe verilebilir.

Orman köyü nüfusuna kayıtlı olan ve o köyde ikamet eden gerçek kişilere onaylı uygulama projesine göre bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, Hazine arazilerinde, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazilerde ve sahipli arazilerde odun dışı orman ürünü veren ağaç ve ağaççık türleri ile 3 hektara kadar yapacakları özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmaları için bir defaya mahsus olmak üzere hibeye esas yatırım giderleri cetveli tutarının %65'i kadar hibe verilebilir. Köyde kayıtlı olmayan gerçek veya tüzel kişilere ise hibeye esas yatırım giderleri cetveli tutarının %25'i kadar hibe verilebilir.

Gerçek veya tüzel kişilerin yapacakları özel erozyon kontrolü çalışmaları ile hibe talep etmeden yapacakları özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarında, onaylı uygulama projesinde belirtilen sayıda orman ağacı ve ağaççığı fidanı Bölge Müdürlüğünce ücretsiz olarak verilebilir.

Gerçek veya tüzel kişilerce asli orman ürünü veren ağaç ve ağaççık türleriyle saf veya karışık olarak yapılan özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarında; ahşap ihata kazığı veya eşit kollu (L) veya (T) profil demir çit direği, dikenli tel, bağlantı veya tespit malzemesi bedeli ve işçiliği, canlandırma kesimi, arazi hazırlığı, dikim veya ekim, tohum, fidan bedeli, üç yıllık bakım ve proje yapım bedeli tutarları toplamının %25'i kadar hibe verilebilir.

Gerçek veya tüzel kişilerce ceviz, kestane, antepfıstığı, badem, harnup, alıç, defne, mahlep, zeytin, kuşburnu ve sakız gibi odun dışı orman ürünlerinden faydalanılan türler ile kavak, kızılgağaç, okaliptüs ve benzeri hızlı gelişen orman ağacı ve ağaççığı türleri kullanılarak saf veya karışık olarak yapılacak özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarında; ihata, canlandırma kesimi, arazi hazırlığı, dikim veya ekim, tohum, aşı kalemi, aşı gözü ve aşı yapılması, fidan bedeli, damlama sulama tesis bedeli, üç yıllık bakım ve proje yapım bedeli tutarları toplamının %25'i kadar hibe verilebilir.

Gerçek veya tüzel kişilerce tesis edilecek olan özel orman fidanlıkları için tasdikli projesinde yer alan ve Fidanlık Müdürlüğüne onaylı hibeye esas yatırım giderleri cetvelinde ihata, drenaj, tesviye, sera tesisi, dış mekân sulama tesisatının kurulması, yetiştirme ortamı, yetiştirme kabı, toprak işleme, üretim materyali, üretim işçiliği, en fazla üç yıllık bakım ve proje yapım bedeli tutarları toplamının %25'i kadar hibe verilebilir.

Orman köyü nüfusuna kayıtlı olan ve o köyde ikamet eden gerçek kişilere odun dışı orman ürünü veren ağaç ve ağaççık türleri ile yapacakları özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarında, ihata, canlandırma kesimi, arazi hazırlığı, dikim veya ekim, tohum, aşı kalemi, aşı gözü ve aşı yapılması, fidan bedeli, damlama sulama tesis bedeli, üç yıllık bakım ve proje yapım bedeli tutarları toplamının %65'i kadar hibe verilebilir.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Devlet ormanlarında özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya müracaatları, Nisan ve Eylül aylarında olmak üzere 2 dönem halinde ilgili müdürlüklere yapılır. Ayrıntılı bilgi edinmek için ilgili müdürlükler ile görüşülmesi gerekmektedir.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Hibe tahsis edilen özel orman fidanlıklarında üretilecek fidanların en az yüzde ellisinin (%50) orman ağaç ve ağaççığı fidanı, en çok yüzde ellisinin (%50) odun dışı orman ürünü veren türler ve süs bitkisi olması zorunludur.

Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı ORKÖY Kredileri

Destek Amacı

Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Programının amacı; ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşmak üzere, orman köylülerinin kalkındırılmalarına katkıda bulunmak ve ormanlara olabilecek baskıyı azaltmaktır.

Kimler Faydalanabilir?

Bu programdan orman köylüleri, kooperatifler ve kooperatif üst kuruluşları yararlanabilir. Orman köylülerinde o köyde en az 1 yıl ikamet etme şartı aranır.

Destek Kapsamı

Kredi üst limitleri her yıl Orman Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Kredilerden faiz alınmamaktadır.

Ferdi Kredi Desteği

Desteklenen alanlar "Sosyal" ve "Ekonomik" krediler olarak iki ana başlığa ayrılmıştır. 3-7 yıl arası kredilerdir.

Sosyal Krediler	Kapasite	2020 Yılı Kredi Üst Limiti (TL)
Dam örtülüğü	150 m ²	4.000
Dış cephe mantolama	100 m ² , pencere değişimi dahil	14.000
Dış cephe mantolama	100 m ² , pencere değişimi ve kalorifer tesisatı dahil	21.500 (7.500 TL kat kaloriferi için, 14.000 TL'si mantolama için)
Güneş enerjisi su ısıtma sistemi	2-3 kollektörlü	2.500
Güneş enerjisi su ısıtma sistemi	Vakumlu	2.100
Katı yakıtlı kalorifer sistemi	Isı yalıtımlı evler için	7.500
Köy evleri elektrik iç tesisatı		5.500
Pelet sobası		5.000
Peletli kalorifer sistemi	Isı yalıtımlı evler için	15.000

Ekonomik Krediler	Kapasite	2020 Yılı Kredi Üst Limiti (TL)
Bağcılık-Yayla bağcılığı	5 dekar	20.000
Besi koyuncululuğu	50 baş	38.000
Besi sığırcılığı	10 baş	39.000
Bodur meyvecilik	5 dekar	25.000
Ev pansiyonculuğu		35.000
Fenni arıcılık	30 kovan	18.500
Fenni arıcılık	30 kovan-ihatalı	22.500
Halicilik	1 tezgah	11.000
Kültür mantarcılığı	13.080 kg/yıl	29.000
Malç örtülü çilek yetiştiriciliği	2 dekar	13.000
Manda yetiştiriciliği	3 baş	37.000
Meyvecilik	5 dekar	17.000
Plastik örtülü serada muz yetiştiriciliği	1.000 m ²	44.000
Seracılık (plastik)	500 m ²	30.000
Süt koyuncululuğu	30+1 baş	36.000
Süt sığırcılığı	2 baş	35.000
Süt sığırcılığı	5 baş	60.000
Adaçayı yetiştiriciliği	5 dekar	14.000
Kekik yetiştiriciliği	5 dekar	13.000
Lavanta yetiştiriciliği	5 dekar	21.000
Mavi yemiş yetiştiriciliği	2 dekar	21.000
Motorlu testere ve koruyucu giysi	1 takım	7.750
Tomruk çekme vinci (tambur)	1 adet	35.000
Traktör	1 adet	110.000
Mikro kredi		10.000

Kooperatif Kredi Desteği

3-8 yıl arası vadeli faizsiz kredilerdir. Proje konusuna göre %5-25 arasında kooperatif özkaynak katkısı aranır. Proje konusu ve kredi limitleri proje özelinde Bakanlıkça değerlendirilir.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Her türlü kredi başvurusu dilekçe, e-devlet veya Kurumun resmi elektronik ortamı üzerinden yapılabilir. Destekler yıl boyunca açıktır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

- Ekonomik krediler için proje tutarının en az %10'u oranında köylü katkısı aranır.
- Ev kadınları için mikrokredi projeleri haricindeki konular için aileden yalnızca bir kişiye kredi verilir.
- Kooperatif veya kooperatif üst kuruluşlarınca uygulanacak ekonomik amaçlı odun dışı orman ürünleri ile ilgili yeni projelerde toplam proje tutarının yüzde beşi (% 5), diğer ekonomik amaçlı yeni yatırım projeleri ile işletme sermayesi projelerinde proje tutarının en az yüzde onu (%10), modernizasyon ve genişletme projelerinde proje tutarının en az yüzde yirmi beşi (%25), oranında öz kaynak katkısı aranır. Arsa payı, proje sabit yatırım tutarının yüzde beşini (%5) geçemez.
- Kooperatif veya kooperatif üst kuruluşlarınca uygulanacak sosyal amaçlı projelerde öz kaynak katkısı aranmaz.
- Borcunun tamamını aksatmadan ödeyenlere tekrar kredi verilebilir.
- Projeye katılan kooperatiflerin orman köylerinde kurulmuş olması şartı aranır.
- Ferdi kredilerden yararlanabilmek için; orman köylüsü olduğunun belgelendirilmiş olunması, daimi işçi/memur/esnaf olunmaması gerekir.
- Yatırım dönemi üç yılı geçemez.
- Borçlu, Genel Müdürlükçe kabul edilebilir bir sebeple borç taksitini zamanında ödeyemez ise; borç taksiti ferdi kredilerde toplam 12 ayı geçmemek üzere bir defa, kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları kredilerinde ise her proje için toplam 15 ayı geçmemek üzere en fazla iki defa ertelenebilir.

TARIMSAL TEŞVİKLER

Ticaret Bakanlığı Teşvikleri

Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları

Desteğin Amacı

Bu desteğin amacı, ihraç edilen ürünlerin ihracat miktar ve değerleri dikkate alınarak hesaplanan tutarların, ihracatçıların kamu kuruluşlarına yapmış oldukları vergi, SSK primi, haberleşme ve enerji giderlerinden mahsup edilmesidir.

Kimler Faydalanabilir?

Tarım ürünleri ihracatçıları desteklerden faydalanabilir.

Desteklenen Kalemler ve Oranları

Madde Adı	İhracat İade Miktarı	Miktar Barajı	Azami Ödeme Oranı
Kümes hayvanları etleri (sakatat hariç)	430 TL/Ton	%41	%14
Yumurta	40 TL/1000 Adet	%65	%10
Bal	160 TL/Ton	%20	%2
Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cinsten çiçekler ve tomurcuklar	475 TL/Ton	%45	%9
Sebzeler (pişirilmemiş, buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş)(dondurulmuş)	180 TL/Ton	%45	%10
Kurutulmuş sebzeler (bütün halde, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış veya toz halinde, fakat başka şekilde hazırlanmamış)	800 TL/Ton	%40	%10
Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (pişirilmemiş, buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş, dondurulmuş)	175 TL/Ton	%45	%6
Zeytinyağı	20 TL/Ton	%100	%2
Kümes hayvanları etinden, sakatatından yapılmış sosisler ve benzeri ürünler ile kümes hayvanları etinden hazırlanmış veya konserve edilmiş ürünler	550 TL/Ton	%50	%13
Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar	550 TL/Ton	%100	%5
Çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları	270 TL/Ton	%48	%5
Makarnalar	150 TL/Ton	%32	%9
Bisküviler, gofretler, kekler	270 TL/Ton	%18	%7
Dondurulmuş meyve ve sebze ile meyve ve sebze işleme sanayisine dayalı gıda maddeleri	185 TL/Ton	%100	%8
Reçel, jöle, marmelat, meyve veya sert kabuklu meyve püreleri veya pastları	140 TL/Ton	%35	%5
Meyve suları ve sebze suları, meyve nektarları	360 TL/Ton	%15	%12

İhracat İade Miktarı: Fiziki birim başına yapılacak ödeme miktarıdır.

Miktar Barajı: Ürün bazında ihracat iadesi yardımlarına esas olacak kısmı belirten orandır.

Azami Ödeme Oranı: Mamulün ihracat bedeli dikkate alınarak yapılacak azami ödemeyi belirleyen orandır.

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvurular İhracatçı Birliği genel sekreterliğine yapılır ve başvurular sürekli aktiftir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvikleri

Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Devlet Destekleri

Desteğin Amacı

Belirli ekonomik ve sosyal faaliyetlerin diğerlerine oranla daha fazla ve hızlı gelişmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Desteklenen Yatırımlar ve Oranları

Yatırım türüne ve asgari yatırım tutarına göre teşvikler aşağıdaki tabloda gruplandırılmıştır. Çoğu tarım üzerine uğraşan yatırımcı, asgari yatırım tutarı 1 milyon TL ve üzerini geçtiği takdirde genel teşvik kapsamından yararlandırılmıştır.

Teşvik Sınıflandırması	GENEL TEŞVİK	BÖLGESEL TEŞVİK
Teşvik Kapsamı	Teşvik edilmeyecek yatırım konular dışında kalan tüm yatırımları kapsamaktadır.	İller arasındaki gelişmişlik farkını azaltmayı ve illerin üretim ve ihracat potansiyellerini arttırmayı hedefler.
Teşvikten Yararlanmak İçin Asgari Yatırım Tutarı	1 milyon TL	1 milyon TL

DESTEK UNSURLARI	TEŞVİK SİSTEMİ			
	GENEL	BÖLGESEL*		
		OSB Dışı	OSB İçi	
KDV İstisnası	Var	Var	Var	
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Var	Var	Var	
Vergi İndirimi	Yok	Yatırıma Katkı Oranı (%)**	20	25
		İndirim Oranı (%)***	55	60
SSK Primi İşveren Hissesi Desteği	Yok	Destek Süresi	3 yıl	5 yıl
		Yatırıma Katkı Oranı (%)	15	20
Yatırım Yeri Tahsisi	Yok	Var	Yok	
Faiz Desteği	Yok	Yok	Yok	
KDV İadesi	Yok	Yok	Yok	

*Not: İkinci bölgede yer alan TARSUS'nın on dokuz ilçesinde OSB dışında yatırım yapılırsa bir alt bölgenin, OSB içinde yatırım yapılırsa iki alt bölgenin bölgesel teşvik rakamları kullanılır. Alt bölge teşvikinden yararlanabilecek ilçeler şunlardır: Kulu, Sarayönü, Hadim, Taşkent, Güneysınır, Hüyük, Kadınhanı, Doğanhisar, Tuzlukçu, Yalıhüyük, Bozkır, Derebucak, Altınekin, Çeltik, Yunak, Derbent, Halkapınar, Emirgazi, Ahırlı.

**Not: 31/12/2019 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri için yatırıma katkı oranlarına ilave 15 puanlık indirim söz konusudur.

***Not: 31/12/2019 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu: 15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri için bu indirim oranları %100 olarak uygulanacaktır.

Destekle İlgili Diğer Açıklamalar

Aşağıdaki asgari şartları sağlayan yatırım konuları için genel yatırım teşvik belgesi düzenlenebilir:

- Et yönlü, süt yönlü ve damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
- Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
- Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dâhil) 1.000 küçükbaş/dönem,
- 5 ton/gün üzeri üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları,
- 5 dekarın üstündeki seracılık yatırımları.

Aşağıdaki tabloda ise, TARSUS'nın dâhil olduğu ikinci bölgeye ait bölgesel desteklerden faydalanabilecek tarımsal yatırımlar asgari yatırım tutarı veya kapasiteleri göz önüne alınarak gruplandırılmıştır.

Sektör	Asgari Yatırım Tutarı veya Kapasite
Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları*	1 Milyon TL
Seracılık	40 Dekar

*Birinci ve ikinci bölgede süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 700 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, damızlık küçükbaş hayvan entegre yatırımlarında 2.000 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 2.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır(damızlık kanatlı entegre yatırımlarında ise kapasite şartı aranmaz).

Aşağıdaki tabloda ise yatırım türüne göre desteklenen harcama kalemleri sunulmuştur:

Harcama Kalemi	Teşvik Belgesi Kapsamında Uygun Harcama Kalemi Mi?	KDV İstisnasından Yararlanır Mı?	Gümrük Vergisi Muafiyetinden Yararlanır Mı?
Süt yönlü Entegre Hayvancılık yatırımlarında Canlı Hayvan Alımı	EVET (Teşvik Belgesinde kayıtlı kapasiteye kadar olan)	HAYIR	EVET
Et yönlü Entegre Hayvancılık yatırımlarında Canlı Hayvan Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR
Damızlık Entegre Hayvancılık yatırımlarında Canlı Hayvan Alımı	EVET (Teşvik Belgesinde kayıtlı kapasiteye kadar olan)	HAYIR	EVET
Balık Yumurtası üretimi yönlü Su Ürünleri yatırımlarında Su Ürünü Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR
Et üretimi yönlü Su Ürünleri yatırımlarında Su Ürünü Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR
Yumurta üretimi yönlü Entegre Kanatlı yatırımlarında Kanatlı Hayvan Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR
Et üretimi yönlü Entegre Kanatlı yatırımlarında Kanatlı Hayvan Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR
Damızlık Entegre Kanatlı yatırımlarında Kanatlı Hayvan Alımı	HAYIR	HAYIR	HAYIR

Başvuru Yeri ve Zamanı

Başvuruların sürekli aktif olduğu bu destek için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılır. Başvuru yapıldıktan sonra işlemler internet ortamında yürütülür.

Kaynakça:

Tarım ve Orman Bakanlığı

Ticaret Bakanlığı

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

Mersin Büyükşehir Belediyesi

Kredi Garanti Fonu